

**Reactienota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen
Ontwerp-omgevingsvisie Drimmelen en
Omgevingseffectrapport**

Inhoud

Inleiding	6
ZIENSWIJZEN.....	7
Zienswijze A1 – Defensie Ingediend op: 2 februari 2021	7
Deelconclusie	7
Zienswijze A2 – Gemeente Oosterhout Ingediend op: 2 februari 2021	8
Deelconclusie	8
Zienswijze A3 – Rijkswaterstaat Ingediend op: 22 januari 2021	9
Deelconclusie	9
Zienswijze A4 – Brabant Water Ingediend op: 1 maart 2021	10
Deelconclusie	10
Zienswijze A5 – RWB, archeologie Ingediend op: 2 maart 2021	11
Deelconclusie	11
Zienswijze A6 – Gemeente Breda Ingediend op: 10 maart 2021	12
Deelconclusie	13
Zienswijze A7 – Provincie Ingediend op: 10 maart 2021.....	14
Deelconclusie	19
Zienswijze A8 – Monumentencommissie Ingediend op: 9 maart 2021	20
Deelconclusie	20
Zienswijze A9 – Veiligheidsregio MWB Ingediend op: 5 maart 2021	21
Deelconclusie	21
Zienswijze A10 – Tennet Ingediend op: 8 maart 2021	22
Deelconclusie	22
Zienswijze A11 – Platform Kiemkracht Ingediend op: 9 maart 2021	23
Deelconclusie	24
Zienswijze A12 – GGD Ingediend op: 9 maart 2021	25
Deelconclusie	26
Zienswijze A13 – Waterschap Brabantse Delta Ingediend op: 10 maart 2021	27
Deelconclusie	27
Zienswijze A14 – ZLTO Ingediend op: 10 maart 2021	28
Deelconclusie	31
Zienswijze A15 – Inwoner gemeente Ingediend op: 3 februari 2021	32
Deelconclusie	32
Zienswijze A16 – Agrarische Natuurvereniging Drimmelen Ingediend op: 3 maart 2021	33
Deelconclusie	33
Zienswijze A17 – Behoud Zwaluws Landschap Ingediend op: 10 maart 2021	34
Deelconclusie	34
Zienswijze A18 – WMO platform Drimmelen Ingediend op: 10 maart 2021.....	35
Deelconclusie	36
Zienswijze D1 – Kuipershoek-Batterij, Drimmelen, namens 49 huishoudens, 64 individuele ondertekenaars reactie) Ingediend op: 2 maart 2021	37
Deelconclusie	38

Zienswijze D2 – Inwoner Drimmelen Ingediend op: 3/10 maart 2021	39
Deelconclusie	40
Zienswijze D3 – Inwoner Drimmelen Ingediend op: 9 maart 2021	41
Deelconclusie	41
Zienswijze D4 – Oud Drimmelen, Drimmelen Ingediend op: 10 maart 2021	42
Deelconclusie	42
Zienswijze D5 – Inwoner Drimmelen Ingediend op: 10 maart 2021	43
Deelconclusie	43
Zienswijze HZ1 – Burgemeester Vlaklaan Ingediend op: 5 maart 2021	44
Deelconclusie	46
Zienswijze HZ2 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 7 maart 2021	47
Deelconclusie	47
Zienswijze HZ3 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 5 maart 2021	48
Deelconclusie	48
Zienswijze HZ4 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 8 maart 2021	49
Deelconclusie	49
Zienswijze HZ5 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 5 maart 2021	50
Deelconclusie	50
Zienswijze HZ6 – Korteweg, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 5 maart 2021	51
Deelconclusie	53
Zienswijze HZ7 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 8 maart 2021	54
Deelconclusie	54
Zienswijze HZ8 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 10 maart 2021	55
Deelconclusie	55
Zienswijze HZ9 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 10 maart 2021	56
Deelconclusie	56
Zienswijze HZ10 – Kleijnstraat, Hoog Zwaluwe, namens mede-inwoners Ingediend op: 3 maart 2021 ...	57
Deelconclusie	58
Zienswijze HZ11 – De Wetering/Kleijnstraat, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 8 maart 2021	59
Deelconclusie	59
Zienswijze HZ12 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 10 maart 2021	60
Deelconclusie	60
Zienswijze HZ13 – Wethouder Crezeelaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 9 maart 2021	61
Deelconclusie	61
Zienswijze HZ14 – Korteweg, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 9 maart 2021	62
Deelconclusie	62
Zienswijze HZ15 – Wethouder Marcuslaan, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 9 maart 2021	63
Deelconclusie	63
Zienswijze HZ16 – Inwoner Hoog Zwaluwe Ingediend op: 9 maart 2021	64
Deelconclusie	64
Zienswijze HZ17 – Korteweg, Hoog Zwaluwe Ingediend op: 8 maart 2021	65
Deelconclusie	65

Zienswijze HZ18 – Hamseweg, Hooge Zwaluwe Ingediend op: 10 maart 2021	66
Deelconclusie	67
Zienswijze LZ1 – Inwoner Lage Zwaluwe Ingediend op: 3 februari 2021	68
Deelconclusie	68
Zienswijze LZ2 – Bewonersgroep Binnen Moerdijk (1) Ingediend op: 24 februari 2021	69
Deelconclusie	69
Zienswijze LZ3 – Bewonersgroep Binnen Moerdijk (2) Ingediend op: 10 maart 2021	70
Deelconclusie	70
Zienswijze LZ4 – Blauwe Sluis, Lage Zwaluwe Ingediend op: 10 maart 2021	71
Deelconclusie	71
Zienswijze LZ5 – Streeplandsedijk, Lage Zwaluwe Ingediend op: 15 februari 2021	72
Deelconclusie	72
Zienswijze M1 – Inwoner Made Ingediend op: 15 februari 2021	73
Deelconclusie	73
Zienswijze M2 – Inwoner/bedrijf Made Ingediend op: 9 maart 2021	74
Deelconclusie	74
Zienswijze M3 – Inwoner/bedrijf Made Ingediend op: 9 maart 2021	75
Deelconclusie	75
Zienswijze M4 – Steelhovensedijk, Made Ingediend op: 10 maart 2021	76
Deelconclusie	76
Zienswijze M5 – Prinsenvolderstraat, Made	77
Deelconclusie	77
Zienswijze TH1 – Inwoner Terheijden Ingediend op: 23 februari 2021	78
Deelconclusie	78
Zienswijze TH2 – Bewoners Kalkvliet, Rode Vaart Ingediend op: 3 maart 2021	79
Deelconclusie	79
Zienswijze TH3 – Schuivenoordseweg, Terheijden Ingediend op: 7 maart 2021	80
Deelconclusie	80
Zienswijze TH4 – Kalkvliet, Terheijden Ingediend op: 8 maart 2021	81
Deelconclusie	81
Zienswijze TH5 – Munnikenhof, Terheijden Ingediend op: 9 maart 2021	82
Deelconclusie	82
Zienswijze TH6 – Schuivenoordseweg, Terheijden Ingediend op: 9 maart 2021	83
Deelconclusie	83
Zienswijze TH7 – Witteweg, Terheijden Ingediend op: 10 maart 2021	84
Deelconclusie	85
Zienswijze W1 – Zuidveren, Wagenberg Ingediend op: 10 februari 2021	86
Deelconclusie	86
Zienswijze W2 – Ruimte voor Ruimte ontwikkelingsmaatschappij Ingediend op: 5 maart 2021	87
Deelconclusie	87
Zienswijze W3 – Hofstad, Wagenberg Ingediend op: 8 maart 2021	88
Deelconclusie	88

Zienswijze W4 – Meulenpad, Wagenberg Ingediend op: 9 maart 2021	89
Deelconclusie	89
Zienswijze W5 – Postduivenstraat, Wagenberg Ingediend op: 10 maart 2021	90
Deelconclusie	90
Conclusie ingediende zienswijzen	91
Ambtshalve wijzigingen en aanvullingen	92
Omgevingseffectrapport (OER)	93

Inleiding

Met het ontwerp-omgevingsvisie Drimmelen en het bijbehorende Omgevingseffectrapport wil de gemeente Drimmelen vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet (voorlopig 1-6-2022) haar visie op de ontwikkelingen van de fysieke leefomgeving kenbaar maken. Met deze visie kan zij voortvarend aan het werk gaan met de implementatie van de Omgevingswet. De visie vormt immers de basis voor de nog op te stellen (vrijwillige) programma's en het omgevingsplan.

Het ontwerp-omgevingsvisie heeft van 28 januari tot en met 10 maart ter inzage gelegen. Gedurende deze periode kon eenieder schriftelijk of mondeling een zienswijze indienen op het besluit. Tevens zijn er drie online momenten in de avond georganiseerd, waarop men een mondelinge toelichting kwijt kon. De ontwerpstukken waren digitaal beschikbaar op de website <https://omgevingsvisie.drimmelen.nl/> en op de landelijke voorziening www.ruimtelijkeplannen.nl.

In de periode van 28 januari tot en met 10 maart zijn er 63 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn ondertekend door minstens één indiener. Dit maakt de zienswijzen ontvankelijk. In onderhavige nota zijn de zienswijzen samengevat en is de beantwoording van het gemeentebestuur weergegeven. Vervolgens is aangegeven of deze reactie leidt tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Naast eventuele wijzigingen als gevolg van de ingediende zienswijzen, is er ook sprake van de zogenoemde ambtshalve wijzigingen. Deze wijzigingen zijn onder het kopje Ambtshalve wijzigingen weergegeven. Tenslotte wordt aangegeven hoe het advies van de commissie mer op het oer wordt verwerkt.

De gemeente Drimmelen wil iedereen bedankt voor het inbrengen van zienswijzen en meedenken en -doen in het proces.

ZIENSWIJZEN

Zienswijze A1 – Defensie

Ingediend op: 2 februari 2021

Mooi complete en helder visie, geen aanleiding tot reactie.

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze A2 – Gemeente Oosterhout
Ingediend op: 2 februari 2021

Mooi complete en helder visie, geen aanleiding tot reactie.

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze A3 – Rijkswaterstaat
Ingediend op: 22 januari 2021

Rijkswaterstaat herkent in de ontwerp-omgevingsvisie diverse inhoudelijke opgaven en ziet raakvlakken en gedeelde belangen tussen uw visie en de opgaven waar overheden gezamenlijk voor staan, zoals bereikbaarheid en de verschillende milieuthema's.

Rijkswaterstaat wordt graag geïnformeerd over de (toekomstige) uitwerking van omgevingsplannen die direct of indirect van invloed kunnen zijn op de doorstroming en veiligheid van onze (vaar)wegen. De inzet daarbij is dat wij als gelijkwaardige gebiedspartner maatschappelijke meerwaarde willen bereiken door het belang waar wij voor staan te combineren met belangen van onze omgevingspartners in de geest van de Omgevingswet; samen, integraal en vanuit vertrouwen.

Antwoord: Rijkswaterstaat zal als een van de ketenpartners zeker betrokken blijven bij de uitwerking van de instrumenten onder de Omgevingswet. De Omgevingswet beoogt een vereenvoudiging van regels, een andere manier van werken en vraagt ons om tot een integrale samenwerking te komen. Elkaar informeren en betrekken bij besluiten over de fysieke leefomgeving is en blijft hierbij van belang. De gemeente zal Rijkswaterstaat actief betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan voor de gemeente Drimmelen. De gemeente wil in 2022 beschikken over een aanpak om te komen tot een omgevingsplan. Het omgevingsplan komt, onder de Omgevingswet, in plaats van het bestemmingsplan.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze A4 – Brabant Water
Ingediend op: 1 maart 2021

Vanwege de toenemende druk op ruimte in de ondergrond wordt gevraagd om te refereren aan het drinkwaterbelang, zodat de visie borgt dat ook drinkwater wordt meegenomen in ruimtelijke gebiedsopgaven en -keuzes.

Antwoord: De gemeente Drimmelen vindt een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening belangrijk. In de omgevingsvisie zal dit belang worden benoemd en worden aangegeven dat vanwege de toenemende druk op ruimte in de ondergrond ook drinkwater wordt meegenomen in ruimtelijke gebiedsopgaven en -keuzes.

We voegen “water” toe aan de visie onder het Thema “Klimaat en Water” (nu “Klimaat”):

- Zorgplicht schoon drinkwater
- Gemeentelijke watertaken
- Bescherming (primaire) keringen

Hiermee borgen we het belang van kwaliteit en kwantiteit van water in onze gemeente, en voegen we het toe aan het afwegingskader voor nieuwe initiatieven.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op dit onderdeel aangevuld.

Zienswijze A5 – RWB, archeologie
Ingediend op: 2 maart 2021

1. *Geadviseerd wordt om de term cultuurhistorie uit te breiden naar erfgoed, waaronder ook archeologie en historische geografie wordt gevat.*

Antwoord: Nemen we over: “cultuurhistorie” wordt “cultureel erfgoed”. Inhoudelijk wordt het beleid op archeologie hieraan toegevoegd.

2. *Verbinding met het gemeentelijk erfgoed zorgt voor het versteken van de eigen en gedeelde identiteit van de inwoners en geeft vorm en inhoud aan de identiteit en karakteristiek van een gebied.*

Antwoord: De paragraaf Cultuurhistorie zal worden aangevuld met een korte introductie om het belang van Erfgoed te duiden, alvorens tot een opsomming van voorbeelden wordt overgegaan.

3. *Biesbosch is niet alleen een natuurparel maar is een gebied met een rijke historie.*

Antwoord: Dat klopt, de Biesbosch is meer dan alleen een natuurparel. Denk aan de Sint Elisabeths vloten en de verzvolgen dorpen, maar bijvoorbeeld ook aan de griendcultuur.

4. *Aanbevolen wordt om onderzoeksresultaten van cultuurhistorisch/archeologisch onderzoek te verankeren. Opnemen erfgoedkaart in leefomgevingsfoto.*

Antwoord: De gemeente Drimmelen is momenteel bezig met een actualisatie van haar Erfgoedbeleid. Naar verwachting zal eind 2021 het erfgoedbeleid en bijbehorende beleidskaart worden opgeleverd. In de omgevingsvisie zal een verwijzing van de actualisatie van dit beleid worden gemaakt. De leefomgevingsfoto geeft zogenoemde nulsituatie weer, bij start van het proces Omgevingsvisie.

5. *Aandacht voor archeologie in de leefomgevingsfoto en eenduidige opname voor de drie gemeenten.*

Antwoord: De leefomgevingsfoto geeft een beeld van de huidige staat van de fysieke leefomgeving aan de hand van verschillende thema's. Deze leefomgevingsfoto is samen voor de gemeente Geertruidenberg, Altena en Drimmelen opgezet. De beschikbare informatie van en over de drie gemeenten is in deze foto bijeengebracht. Dit geldt onder andere voor het thema archeologie, waarbij de drie gemeenten eerder zelf de archeologische waarden in beeld hebben gebracht. Voor de gemeente Drimmelen is dit gebeurd via de Erfgoedkaart Drimmelen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 4 aangevuld.

Zienswijze A6 – Gemeente Breda
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *De gemeente Drimmelen heeft in haar ontwerp-omgevingsvisie een plus op woningbouwprognoses verwerkt om in te kunnen spelen op verminderen van de woningnood die zich ook in de omgeving van de Baronie manifesteert.*

Antwoord: Dit klopt. De gemeente Drimmelen wil graag haar verantwoordelijkheid nemen om een bijdrage te leveren aan het woningtekort. Dit is onder andere aangegeven in het kader van de Regionale Investeringsagenda (RIA).

Met de RIA willen we onder andere een bijdrage leveren aan de opgaven van de Nationale omgevingsvisie (NOVI). We zullen daarmee een deel van de woningvraag vanuit de regio en de Randstad opvangen.

In 2021 wordt verder onderzoek gedaan naar woningbehoefte in de gemeente, wat inzicht geeft voor welke doelgroepen zeker gebouwd moet worden.

2. *De gemeente Breda verwijst naar het opzet van RIA Breda om ambities vanuit de NOVI te kunnen realiseren, waaronder het verminderen van de woningnood. Het meehelpen om die NOVI-ambities te realiseren moet gepaard gaan met de verbetering van randvoorwaarden op het gebied van bereikbaarheid, groen-blauwe raamwerk en werklocaties.*

Antwoord: Samen met onder andere gemeente Breda brengen we in beeld wat deze extra woningen betekenen voor de bereikbaarheid van en rondom onze gemeente, de groen-blauwe kwaliteit van onze leefomgeving en onze werklocaties. Dit kun je niet los van elkaar zien, deze thema's zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

3. *Ontwikkeling van werklocaties in de omgeving van Drimmelen, waaronder het gebied rondom station Lage Zwaluwe, zullen regionale impact hebben. Voor toekomstperspectieven van bedrijven in de gemeente Drimmelen zal rekening moeten worden gehouden met de landschappelijke kwaliteiten.*

Antwoord: In de Economische Nota Drimmelen wordt ingegaan op de behoefte naar ruimte voor bedrijvigheid. Ingezet wordt op beperkte lokale uitbreiding bedrijventerreinenareaal om in deze behoefte van 4 a 5 bruto hectare te kunnen voorzien. In de omgevingsvisie Drimmelen wordt verwezen naar mogelijkheden voor uitbreiding bij de Brieltjenspolder in Made en de Thijssenweg in Hooge Zwaluwe. Bij de uitwerking zal rekening moeten worden gehouden met mogelijkheden en (landschappelijke) kwaliteiten van deze locaties. Ontwikkelingen zullen passend zijn bij de omgeving met aandacht voor de ontsluiting de terreinen.

De ambitie om de mogelijkheden voor het realiseren van een bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe te onderzoeken is losgelaten. De Drimmelse kant van de stationslocatie is een groene entree tot onze blauw-groene gemeente met ruimte voor agrariers en voor recreatieve mogelijkheden. De passage over onderzoek naar mogelijkheden voor een bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe wordt daarom niet opgenomen in de definitieve omgevingsvisie.

4. *De regionale behoefteramingen bedrijvenlocaties zijn richtinggevend voor ontwikkelingen.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen. Bij planvoorbereiding zal tijdig regionale afstemming worden gezocht.

5. *In de visie is station Lage Zwaluwe in het kader van bereikbaarheid als regionale OV-Hub opgenomen. Dit past bij de regionale ambities.*

Antwoord: Dit is ook conform het Ontwikkelplan Mobiliteitshubs West-Brabant waarbij we samen met onze buurgemeenten, Rijkswaterstaat, de Provincie en ProRail onderzoeken of station Lage Zwaluwe tot een OV-hub, een knooppunt waar reizigers kunnen overstappen op andere vervoersmiddelen met aanvullende voorzieningen, ontwikkeld kan worden. Dit ter verbetering van de omgevingskwaliteit en duurzame bereikbaarheid.

6. *In het verlengde van de woningbouwambities in noordwestelijk deel van de Baronie zullen mogelijkheden tot uitbouw van knooppunt Zonzeel met oog op bereikbaarheid en ontsluiting moeten worden verkend.*

Suggestie wordt gedaan om dit mee te nemen in de visie.

Antwoord: De gemeente Drimmelen heeft in haar reactie op de ontwerp-omgevingsvisie van de gemeente Breda aangegeven graag actief betrokken te worden bij onder andere de aanpak van knooppunt Zonzeel. Hier zal in de visie op worden gewezen en daarmee worden aangevuld.

7. *De Biesbosch, NL Delta en de positie van de gemeente Drimmelen op het gebied van (water)recreatie en toerisme is van regionale importantie. Balans in toename kwaliteit, bescherming en toegankelijkheid is van belang.*

Antwoord: Zowel in de omgevingsvisie als in de Regionale Investeringsagenda staat het belang van toerisme en recreatie benoemd. Er moet wel een balans zijn tussen toerisme en recreatie en natuur. Daarnaast wordt de balans tussen natuur en recreatie ook benadrukt in de gebiedsvisie voor de Biesbosch die opgesteld is met de partners en stakeholders in de Biesbosch. We nodigen onze buurgemeenten, waarmee we oa in de Regionale Investeringsagenda optrekken, dan ook van harte uit om waar mogelijk gezamenlijk op te trekken in overleggen met de betrokken partners en stakeholders.

8. *Breda wil samen met buurgemeenten inzetten op het verder ontwikkelen van een gezamenlijk Daily Urban System en ziet hiervoor ambities terug in de visie van de gemeente Drimmelen.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 3 en 6 aangevuld.

Zienswijze A7 – Provincie
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Een overkoepelende samenvatting, ondersteund door een kaart kan ondersteunen om aan te geven hoe de gemeente Drimmelen zich op hoofdlijnen wil ontwikkelen.*

Antwoord: Er wordt als bijlage aan de visie een overzichtskaart toegevoegd.

2. *Gevraagd wordt hoe invulling wordt gegeven aan de bovenlokale en regionale context.*

Antwoord: De gemeente Drimmelen neemt deel aan de Regionale Investeringsagenda regio Breda (RIA). Daarnaast heeft de gemeente ook ingestemd met de samenwerkingsagenda Regio West-Brabant-provincie Noord-Brabant. In de omgevingsvisie wordt hier onder het kopje “Wat is een omgevingsvisie” ook naar verwezen.

3. *Het toevoegen van meer kaartbeelden, referentiebeelden zou het document levendiger en makkelijker leesbaar maken.*

Antwoord: Kaarten uit de leefomgevingsfoto worden indien relevant bij thema's en waarden toegevoegd.

4. *De diversiteit van het landschap en de wijze waarop de gemeente hiermee om wil gaan zou in de visie kunnen worden aangescherpt.*

Antwoord: In de visie wordt op verschillende plekken de gemeente en het landschap beschreven en wordt aangegeven dat we diversiteit willen behouden. Uitgangspunt is dat nieuwe ontwikkelingen moeten passen in een gebied.

5. *Wat verstaat de gemeente onder landschapsinclusief omgevingsbeleid?*

Antwoord: Bij het thema Groene Omgeving wordt het landschapsinclusief omgevingsbeleid gemeld, hetgeen inhoudt dat we de zorg voor en om het landschap aan de voorkant en in het kader van integraliteit al meenemen in beleid en bij de afweging van initiatieven.

6. *Verdieping en keuzes (rondom de opgaves) in het buitengebied wordt gemist. Gelet op de landschappelijke diversiteit en opgaves vraagt dit om een meer gebiedsgerichte benadering dan nu is opgenomen.*

Antwoord: Diversiteit in groengebieden wordt opgenomen onder het thema Groene Omgeving conform de diverse groengebieden uit de structuurvisie. We maken daarbij onderscheid tussen agrarisch gebied met gemengde functies, agrarisch gebied met landschapswaarden en agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden. Zo omschrijven we verschillende waarden in het buitengebied van Drimmelen. Verdere uitdieping vindt plaats in het omgevingsplan.

7. *Een meer gebiedsgerichte benadering in het buitengebied, biedt de mogelijkheid om de ontwikkelingsrichting van een gebied te duiden, bijvoorbeeld de (on)gewenste ontwikkelingen bij vrijkomende agrarische bedrijven.*

Antwoord: De omgevingsvisie kent een hoog abstractieniveau en kent een gebieds- en themagerichte opbouw om af te wegen of nieuwe ontwikkelingen passen bij de ambities en waarden van onze gemeente. Wij bepalen in de visie niet precies wat er ergens moet gebeuren. Met onze visie geven we aan wat we belangrijk vinden. We nodigen initiatiefnemers uit om met plannen te komen die hierbij aansluiten. Vanuit een ja, mits-houding kunnen vervolgens de mogelijkheden worden onderzocht. De gemeente zal voor haar grondgebied een omgevingsplan opstellen. Het omgevingsplan zal ook gebiedsgericht worden uitgewerkt.

8. *Aandacht voor sloopopgave in buitengebied.*

Antwoord: In de visie wordt verwezen naar vrijkomende agrarische bebouwing en mogelijkheden voor een andere invulling. Hierbij is geen verwijzing opgenomen naar een sloopopgave. Het huidige beleid is opgenomen in het huidige bestemmingsplan buitengebied. Het VAB-beleid zal worden herijkt en krijgt

uitwerking in het omgevingsplan.

9. *Gevraagd wordt wat verstaan wordt onder circulaire landbouw en hoe de gemeente deze ontwikkeling wil ondersteunen.*

Antwoord: Bij circulaire landbouw wordt duurzaam geproduceerd. Verder vindt de afzet ook in een duurzame vorm plaats, dus geen onnodig groot en ver transport naar de producent. Reststoffen worden opnieuw ingezet als grondstof, waarbij de productie van afval minimaal is. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor mestafzet bij veehouderij bedrijven. Dit kan ook betekenen dat om circulaire landbouw vorm te kunnen geven nieuwvestiging van veehouderij noodzakelijk kan zijn. De gemeente staat open voor initiatieven en gaat hier graag over met de initiatiefnemer in gesprek.

10. *Wat wordt verstaan onder nieuwe woonvormen in het buitengebied en waar zijn mogelijkheden, waarbij de Provincie verwijst naar bebouwingsconcentraties.*

Antwoord: Er worden in de omgevingsvisie qua locaties geen keuzes gemaakt. Per locatie zal een afweging worden gemaakt of transformatie naar wonen een optie is. Een dergelijke ontwikkeling zou bijvoorbeeld kunnen plaatsvinden op VAB-locaties. Bij de afweging wordt gekeken naar het gebied en de mogelijke ruimtelijke, milieutechnische en kwaliteitsverbetering bij het initiatief. Daarbij hanteren we het uitgangspunt dat nieuwe initiatieven moeten passen binnen de huidige bebouwing/het huidige bouwvolume.

11. *Bij het thema wonen aandacht voor nieuwe woonvormen, waaronder flexwoningen, niet specifiek als experimenteel bestempelen.*

Antwoord: Bij de ambitie Samen bouwen aan de gezonde toekomst wordt aangegeven dat we experimenteren met nieuwe woonvormen. We staan daarmee open voor initiatieven als bedoeld in de reactie. Uit onderzoek zal moeten blijken of er behoefte is aan deze vorm van wonen in onze gemeente, vandaar het experimentele karakter.

12. *Bij onderzoeken van kansrijke gebieden voor woningbouw zal de ladder voor duurzame verstedelijking moeten worden betrokken en zal regionale afstemming moeten plaatsvinden. Gevraagd wordt om dit aan de visie toe te voegen.*

Antwoord: In de omgevingsvisie worden een aantal locaties/gebieden gemarkeerd als kansrijk voor woningbouw. Er zal nader onderzoek en een integrale afweging moeten plaatsvinden om te bepalen of en wanneer een locatie voor woningbouw in aanmerking komt. Op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie agenderen wij deze locaties Het toepassen van de ladder voor duurzame verstedelijking en de regionale afstemming wordt in de huidige aanpak al opgepakt.

13. *Gevraagd wordt naar verduidelijking van kleinschalig en grootschalig wonen.*

Antwoord: Klein en grootschalig wonen is nu nog opgenomen bij het thema Wonen. Hiermee duiden we aan dat verschillende soort woonomgevingen hebben, van rustig landelijk wonen in het buitengebied en tot meer levendigheid en dorpswonen in bijvoorbeeld Made. In de Omgevingsvisie zullen we de terminologie hierop aanpassen.

14. *Gevraagd wordt om verduidelijking van woningbehoefte versus woningbouwambities.*

Antwoord: Bij het thema Wonen wordt verwezen naar de woningbehoefteprognose voor de gemeente Drimmelen zoals deze in 2020 door de Provincie Noord-Brabant bekend is gemaakt. In de ontwerp-visie is hier voor de periode tot en met 2030 abusievelijk 1.110 woningen genoemd. Dit moet 1.020 woningen zijn (prognose 2030 12.780 woningen, 2020 11.760 woningen). De gemeente Drimmelen heeft in 2021 zelf ook nog een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd. De verdere uitwerking zal plaatsvinden in het kader van het Programma Wonen, waarin naast de kwantiteit van de behoefte, ook de kwaliteit van de behoefte, ofwel voor welke doelgroepen moet worden gebouwd, wordt meegenomen. Verder wil de gemeente Drimmelen graag haar verantwoordelijkheid nemen om een bijdrage te leveren aan het woningtekort. Dit is onder andere aangegeven in het kader van de Regionale Investeringsagenda (RIA) en is bij de ambitie Samen bouwen aan een gezonde toekomst in de ontwerp-Omgevingsvisie nog

aangegeven met een ambitie van de bouw van 1500 woningen tot 2030. Om achterstand in te lopen en om in zowel de lokale als regionale behoefte te kunnen voorzien willen we 150 woningen per jaar bouwen tot 2030. Hiermee kan de gemeente Drimmelen bijdragen aan het inlopen van het actuele tekort in de regio.

15. *Gevraagd wordt of gemeente kan aangeven in welk deel van het buitengebied wel (en niet) arbeidsmigranten kunnen worden gehuisvest en onder welke voorwaarden.*

Antwoord: In de visie wordt verwezen naar het bestaande beleid. Het in 2020 herziene beleidskader huisvesting arbeidsmigranten zijn de randvoorwaarden opgenomen. Dit beleid maakt dus onderdeel uit van de omgevingsvisie. In principe kan elke agrariër die arbeidsmigranten in dienst heeft deze huisvesten op het perceel (op bestaand bouwblok).

Er zal een linkje worden ingevoegd met een directe verwijzing naar de beleidsnotitie: Beleid logies / huisvesting arbeidsmigranten (herzien 2020).

16. *Aandacht voor circulair bouwen bij thema's als energietransitie, klimaatadaptatie en vergroening.*

Antwoord: Circulariteit heeft een plaats bij de ambitie Toekomstbestendige gemeente. Daarnaast is dit opgenomen in de het Programma Duurzaamheid, dat in 25 maart 2021 is vastgesteld.

Er zal een directe verwijzing naar het Programma Duurzaamheid in de omgevingsvisie worden opgenomen.

17. *Provincie trekt graag gezamenlijk op in relatie tot kansen Biesbosch en NL Delta.*

Antwoord: Provincie Noord-Brabant is een belangrijke partner en de gemeente Drimmelen blijft haar graag betrekken bij de ontwikkelingen in de Biesbosch en NLDelta.

18. *Klimaatadaptatie wordt goed gepositioneerd in de visie.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

19. *Geadviseerd wordt om het thema water breed op te pakken en ook als onderdeel van klimaatbestendig en waterrobuust ontwikkelen meenemen bij de verdere uitwerking van de visie en dialogen over klimaatadaptatie.*

Antwoord: Dit past bij onze ambitie Toekomstbestendige gemeente. Hier wordt rekening mee gehouden tijdens de risicodialogen en bespreking van de stresstesten alsmede het maken van een uitvoeringsagenda bij het oppakken van het Deltaplan ruimtelijke adaptatie. We voegen "water" toe aan de visie onder het Thema "Klimaat en Water" (nu "Klimaat"):

- Zorgplicht schoon drinkwater
- Gemeentelijke watertaken
- Bescherming (primaire) keringen

Hiermee borgen we het belang van kwaliteit en kwantiteit van water in onze gemeente, en voegen we het toe aan het afwegingskader voor nieuwe initiatieven.

20. *Het onderdeel "schoon" water komt niet terug in de visie.*

Antwoord: Dit nemen we mee onder het Thema "Klimaat en Water" (nu "Klimaat"), zoals benoemd in de beantwoording van A7-19.

21. *Er wordt in de visie geen aandacht besteed aan de primaire waterkeringen in de gemeente. Er wordt ook geen aandacht besteed aan het vasthouden of infiltreren van water en mogelijke beperkingen in het grondgebruik door droogte of wateroverlast alsmede de gemeentelijke zorgplicht voor afvalwater en riolering.*

Antwoord: Voor het eerste onderdeel sluiten we aan bij het beleid van Rijkswaterstaat en Waterschap. Voor het tweede onderwerp sluiten we aan op het waterbeleidsplan en het beleid van het Waterschap. Zie aanvullend ook de tweede passage van A7-19.

22. *Bij duurzame energie wordt keuze en dwarsverbanden tussen verschillende thema's gemist.*

Antwoord: In het Programma Duurzaamheid worden de koppelkansen tussen de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit, duurzaam ondernemen en circulariteit en duurzame mobiliteit aangegeven. Bij de uitwerking en uitvoering van dit programma wordt dit verder opgepakt.

23. *Gevraagd wordt naar de invulling van (lokale) opgaven energietransitie en hoe de leidende basisprincipes hierin een rol spelen (diep, rond, breed, omgevingskwaliteit).*

Antwoord: De opgaven voor de energietransitie worden meegenomen in de Transitievisie Warmte (TVW), Wijk Uitvoeringsplannen (WUP's) en Actieplannen Energieneutrale Dorpen. Een integrale aanpak, het betrekken en verbinden van belangen en brede betrokkenheid en participatie staat hierbij voorop. De termen diep, rond, breed en omgevingskwaliteit noemen we niet specifiek, maar we zullen dit meenemen bij 'Wat is de omgevingsvisie – initiatief nemen'.

24. *Er worden in de visie geen keuzes gemaakt over waar wel of geen zonnenvelden mogelijk kunnen zijn en onder welke voorwaarden. Gevraagd wordt hoe i.r.t. zonne-energie wordt omgegaan met meervoudig ruimtegebruik en welke ruimtelijke afwegingen hier een rol spelen.*

Antwoord: In de omgevingsvisie wordt aangegeven dat aangesloten wordt bij de Regionale Energie Strategie (RES). Uitgangspunt voor de gemeente Drimmelen is de opgave uit de RES voor wind (windmolens langs A16), zon (1 zonnenveld bij Terheijden) en duurzame opwek op dak. Als gemeente streven we naar zo veel mogelijk zon op dak. In de visie wordt onder andere in relatie tot klimaatverandering en de energietransitie verwezen naar meekoppelkansen, ofwel naar het combineren van diverse opgaven en uitdagingen. Een meekoppelkans zou bijvoorbeeld het realiseren van een 'dak' van zonnepanelen boven een parkeerplaats kunnen zijn.

25. *Verkenning ontwikkeling bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe is nieuw voor de Provincie. Er wordt verduidelijking gevraagd over gebied en status.*

Antwoord: Verkenning ontwikkeling bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe is niet langer aan de orde. Zie reactie A6.3.

26. *Er wordt verwezen naar ontwikkelingsrichting van het gebied vanuit provinciaal beleid, wordt hier rekening mee gehouden?*

Antwoord: We sluiten nu met de aanpassing in de visie (schrappen markering mogelijkheden ontwikkeling bedrijventerrein) aan bij de ontwikkelingsrichting vanuit het provinciaal beleid.

27. *Omschreven ontwikkelingsrichting Plukmade ligt buiten glastuinbouwvestigingsgebied. De Provincie wil dit bespreken.*

Antwoord: Eén van de uitgangspunten voor de omgevingsvisie is dat actueel beleid een plek krijgt in deze visie. Voor het gebied Plukmade hebben de ontwikkelingsrichting zoals opgenomen in onze structuurvisie overgenomen. Uit onderzoek zal moeten blijken wat extra ruimtebeslag aan glastuinbouw zou moeten zijn. Een mogelijke uitbreiding met glastuinbouw dient vooralsnog als denkrichting te worden geïnterpreteerd. In de op 3 juni 2021 vastgestelde Economische nota Drimmelen is dit zo opgenomen. In in het advies van de commissie Omgevings Effect Rapport wordt opgemerkt dat er geen integrale afweging en besluitvorming omtrent een mogelijke uitbreiding van de glastuinbouw heeft plaatsgevonden. Daarom wordt het vraagstuk rondom uitbreiding van Plukmade als aanvullende botsing opgenomen in het Omgevingseffectrapport bij de omgevingsvisie. Hiermee maken we de keuze navolgbaar en wegen we de milieupact hierin mee.

28. *Verwijzingen naar NNB opnemen in de visie.*

Antwoord: Een verwijzing naar Natuurnetwerk Brabant wordt opgenomen onder het thema.

29. *Aandacht voor historische structuren, landschappelijke lijnen, molenbiotopen en historisch en monumentaal groen. Gewezen wordt op onder andere de cultuurhistorische waardenkaart van de*

Provincie.

Antwoord: De cultuurhistorische waardenkaart van de Provincie is opgenomen in de leefomgevingsfoto, deze geeft inzicht in de huidige staat van de leefomgeving waaronder cultuurhistorie. In de omgevingsvisie benoemen we de waarde van historische structuren, landschappelijke lijnen, molenbiotopen en historisch en monumentaal groen welke we willen beschermen en versterken.

30. *Aandacht voor diversiteit cultuurhistorisch waardevolle gebieden en de doorvertaling in omgevingsplannen.*

Antwoord: De gemeente zal voor haar grondgebied een omgevingsplan opstellen. Het omgevingsplan zal ook gebiedsgericht worden uitgewerkt, waardoor we ook differentiëren voor wat betreft regels. De diversiteit aan cultuurhistorisch waardevolle gebieden komt op deze wijze terug.

31. *Verzocht wordt om Zuiderwaterlinie nadrukkelijker te verweven in de deelgebieden/ in de visie.*

Antwoord: Drimmelen is onderdeel van de historische zuiderwaterlinie. We werken samen met provincie en andere gemeenten in de Zuiderwateralliantie over diverse richtinggevendende thema's voor (vrijtijds-) economie, ruimtelijke opgaven en andere vormen van gebiedsontwikkeling. Deze toelichting zal in de omgevingsvisie worden opgenomen onder het gebied Buitengebied, en de waarden Cultuurhistorie en Landschap.

32. *Aanwezigheid van gemeentelijke erfgoedkaart waarop bebouwing van cultuurhistorisch belang is opgenomen.*

Antwoord: Erfgoedbeleid wordt op dit moment herijkt. Zie ook de passage onder A5.4.

33. *Hoe kunnen agrarische belangen samengaan met het beschermen en ontwikkelen van natuur en landschapswaarden. Welke kansen ziet de gemeente om met boeren die willen intensiveren gelijktijdig een kwaliteitsimpuls te geven voor waarden als natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie?*

Antwoord: Door de vereiste milieu technische aanpassing van de mestsystemen van veestallen ontstaat ruimte voor het uitbreiden in dieraantallen, zonder dat dit emissie of depositie uitstoot verhoogd, daarom ook geen verslechtering voor de natuur. Voor deze uitbreiding is in vele gevallen een vergroting van het bouwblok vereist om de nieuwe stal te kunnen bouwen. Voor de uitbreiding van het agrarische bouwblok is een groen-landschappelijke inpassing vereist, wat weer positief is voor natuurdoelen. Zoals onder Agrarische Sector benoemd in de omgevingsvisie: "Een bedrijf kan bijvoorbeeld groeien als er tegelijkertijd voor minder uitstoot van geur en stikstof gezorgd wordt. Gemeente Drimmelen gaat bij wens tot uitbreiding graag met ondernemers in gesprek. Hierbij vinden we maatwerk belangrijk.

34. *Recreatiezonering komt voort uit visie Staatsbosbeheer in afstemming met stakeholders, waaronder de Provincie.*

Antwoord: Bij deelgebied Biesbosch wordt verwezen naar de recreatiezonering. In de ontwerp-visie werd verwezen naar de Provincie. Dit is onjuist en zal worden aangepast.

35. *Passage over oevers van Amer en EVZ klopt niet.*

Antwoord: We zijn ook een gemeente langs de belangrijke rivier de Amer. De oevers van deze rivier zijn door de provincie Noord-Brabant aangewezen als onderdeel van Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het Natuurnetwerk Brabant is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Het is een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbindingzones met elkaar verbonden zijn. De oevers van de Amertak, het Gat van den Ham, wat gronden ten westen van Drimmelen, gronden bij Lage Zwaluwe en gronden rondom Terheijden maken onderdeel uit van deze ecologische verbindingzones. We zullen deze passage nader toelichten.

36. *Bij nieuwe passende functies in het buitengebied inzetten op het versterken van natuur- of landschapswaarden.*

Antwoord: Deze zin zullen we laten terugkomen op de plekken in de omgevingsvisie waar we VAB's benoemen.

37. *Ambitie rondom het versterken van de waarden in het buitengebied steviger wegzetten inclusief rol gemeente.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen, de ambitie voor het versterken van de waarden in het buitengebied wordt op verschillende locaties in de omgevingsvisie voldoende benoemd.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1, 3, 6, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 31, 33, 34 en 35 aangevuld.

Zienswijze A8 – Monumentencommissie
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *Er mag in de visie meer aandacht zijn voor cultuurhistorie. Het behoud van cultuurhistorie toegespitst op verschillende gebieden/dorpen wordt gemist. Zorg voor cultureel erfgoed is breder dan alleen de juridisch beschermde objecten en structuren. Maak gebruik van cultuurhistorische waardenkaart als bouwsteen.*

Antwoord: De cultuurhistorische waarden kaart van de Provincie is opgenomen in de leefomgevingsfoto, deze geeft inzicht in de huidige staat van de leefomgeving waaronder cultuurhistorie. In de omgevingsvisie benoemen we de waarde van historische structuren, landschappelijke lijnen, molenbiotopen en historisch en monumentaal groen welke we willen beschermen en versterken.

2. *De visie gaat niet in op aanwijzing en uitbreiding van beschermde stads- en dorpsgezichten waarover de commissie in 2018 een advies heeft uitgebracht.*

Antwoord: Dit klopt, de visie gaat uit van bestaand beleid. De huidige dorpslinten worden niet als monument opgenomen in de visie c.q. op visieniveau. Ze komen terug in de waarden (DNA) in de omgevingsvisie. In een later stadium kan dit worden uitgewerkt door al dan niet regels op te nemen in het omgevingsplan. De gemeenteraad besluit over zowel de visie als het omgevingsplan.

3. *In de leefomgevingsfoto wordt verwezen naar rijksmonumenten in plaats van gemeentelijke monumenten.*

Antwoord: We zullen de verwijzing wijzigen naar de gemeentelijke monumenten (<https://drimmelen.nl/monumenten>).

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 3 aangevuld.

Zienswijze A9 – Veiligheidsregio MWB
Ingediend op: 5 maart 2021

1. *Een gezonde en veilige leefomgeving moet worden meegenomen in omgevingsvisies en in de omgevingsplannen moet dit zorgvuldig worden beoordeeld bij het afgeven en uitvoeren van omgevingsvergunningen.*

Antwoord: Een gezonde en veilige leefomgeving is als ambitie meegenomen in de omgevingsvisie. Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

2. *In een vroegtijdig stadium kan bij samenwerking duiding worden gegeven aan risico's en mee worden gedacht over het minimaliseren van de risico's en de effecten. De Veiligheidsregio kan op inhoud en proces een bijdrage leveren op het onderdeel omgevingsveiligheid.*

Antwoord: De Veiligheidsregio zal als een van de ketenpartners zeker betrokken blijven bij de uitwerking van de instrumenten onder de Omgevingswet.

De Omgevingswet beoogt een vereenvoudiging van regels, een andere manier van werken en vraagt ons om tot een integrale samenwerking te komen. Elkaar informeren en betrekken bij besluiten over de fysieke leefomgeving is en blijft hierbij van belang.

De gemeente zal de Veiligheidsregio actief betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan voor de gemeente Drimmelen. De gemeente wil in 2022 beschikken over een aanpak om te komen tot een omgevingsplan. Het omgevingsplan komt, onder de Omgevingswet, in plaats van het bestemmingsplan. Daarnaast sluit de Veiligheidsregio aan bij de zogenaamde Omgevingstafel waar nieuwe aanvragen in een vroegtijdig stadium met ketenpartners en andere belanghebbenden worden afgestemd.

3. *Betrek in een vroegtijdig stadium de Veiligheidsregio bij oplossingen en plannen in het kader van de energietransitie. Dit ter voorkoming van negatieve effecten.*

Antwoord: Zie A9.2

4. *De gemeente kan zelf keuzes maken waar risicovolle activiteiten wel of niet geaccepteerd zijn en of het binnen de gemeentegrens wel of niet wenselijk is dat Seveso-inrichtingen zich kunnen vestigen.*

Antwoord: Nemen we over: voegen verduidelijking toe onder thema "milieu".

5. *Neem aandachtsgebieden mee in de omgevingsplannen i.r.t. tot veiligheid en realiseren verbetering van de zelfredzaamheid.*

Antwoord: Zoals aangegeven zal u actief worden betrokken bij het opstellen van het omgevingsplan. De optie om aandachtsgebieden in het omgevingsplan te benoemen is er een die integraal moet worden besproken en gezamenlijk moet worden uitgewerkt.

Duidelijk is dat veiligheid in het omgevingsplan moet worden meegenomen. De manier waarop dit wordt geborgd zal in het traject van het opstellen van het omgevingsplan duidelijk worden.

6. *Hoogspanningsmasten, het knooppunt van hoogspanningsmasten en het overstromingsgevaar van het Hollands Diep zijn de specifieke risico's waarbinnen de gemeente Drimmelen rekening moet worden gehouden bij de verdere inrichting en gebruik van de leefomgeving.*

Antwoord: Nemen we over: we voegen kaarten toe van de relevante zaken onder "milieu" uit de leefomgevingsfoto, zoals geluidscontourenkaart en risicokaart. De Veiligheidsregio in een vroeg stadium worden betrokken bij ontwikkelingen en plannen, zodat tijdig afstemming plaatsvindt en/of input meegegeven kan worden voor de uitwerking van plannen en het omgevingsplan en risico's voor de veiligheid en gezondheid van mens en milieu tijdig in beeld worden gebracht.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 4 aangevuld.

Zienswijze A10 – Tennet
Ingediend op: 8 maart 2021

1. *Tennet verzoekt op om een passende wijze rekening te houden met de aanwezigheid van bestaande vitale infrastructuur in de gemeente en eventuele doorwerking naar een omgevingsplan.*

Antwoord: Aanwezigheid van bestaande vitale infrastructuur zal een belangrijk onderdeel worden van het omgevingsplan. De gemeente zal Tennet actief betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan voor de gemeente Drimmelen. De gemeente is voornemens hiermee in 2022 te starten.

2. *De ruimtelijke functie is niet doorvertaald op de verbeelding van de omgevingsvisie. Het kan waardevol zijn om het bestaande en toekomstige ruimtebeslag op te nemen, zodat een zorgvuldige belangenafweging kan worden gemaakt.*

Antwoord: De omgevingsvisie is bewust anders dan de vroegere structuurvisies waarin een verbeelding werd opgenomen. De omgevingsvisie bepaalt niet waar wat precies moet gaan komen: het geeft een overzicht van de ambities, thema's en waarden die we per deelgebied van belang achten. Daarom is er gekozen voor een digitale omgevingsvisie met interactieve kaart waarin dat afwegingskader zichtbaar is. Er wordt als bijlage aan de visie wel een overzichtskaart toegevoegd als samenvatting, dit ter ondersteuning bij gebruik van de website.

3. *Geadviseerd wordt rekening te houden met ruimtevraag voor energie-infrastructuur in relatie tot opgaven vanuit de energietransitie en plannen voor nieuwe verbinding van Rilland tot Tilburg, waarvoor thans een voorbereidingsbesluit geldt.*

Antwoord: In de omgevingsvisie wordt aangegeven dat aangesloten wordt bij de RES. De regels voor nieuwe duurzame energieopwekking zullen we per gebied vastleggen in het omgevingsplan. Daarnaast houden we ook rekening met de plannen voor de nieuwe verbinding van Rilland tot Tilburg. Uitgangspunt voor de gemeente Drimmelen is de opgave uit de RES voor wind (windmolens langs A16), zon (1 zonneveld bij Terheijden) en duurzame opwek op dak.

4. *Geadviseerd wordt bij de geplande windmolens aan te geven dat de afstanden die zijn aangegeven het in het handboek risicozonering Windturbines worden gehanteerd. Bij kleinschalige windturbines geldt een minimale werpafstand van 2x nominaal toerental, tenzij de netbeheerder heeft ingestemd met een kleinere afstand.*

Antwoord: In de omgevingsvisie wordt aangegeven dat aangesloten wordt bij de RES. De regels voor nieuwe duurzame energieopwekking zullen we per gebied vastleggen in het omgevingsplan. Daarbij houden we rekening met afstanden rondom geplande windmolens.

5. *Zorg voor een goede borging van het hoogspanningsnet in het toekomstig omgevingsplan. Betrek daarom Tennet actief bij de ontwikkeling van dit plan en zorg voor een juiste set aan regels.*

Antwoord: Zie antwoord A10.1.

6. *Betrek Tennet bij de uitwerking van plannen en als vooroverlegpartner bij ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de leveringszekerheid en veiligheid voor de omgeving en hoogspanningsnet.*

Antwoord: Net zoals dat Tennet vooroverlegpartners is bij het opstellen van bestemmingsplannen zal Tennet dit blijven bij het omgevingsplan. Tennet zal in het kader van participatie in een vroegtijdig stadium betrokken worden bij het opstellen van dit plan en/of initiatieven.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze A11 – Platform Kiemkracht
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *Ontwerp-omgevingsvisie geeft onvoldoende aan wat de gemeente in het kader van klimaat en biodiversiteit wil bereiken. De natuur en diversiteit in de blauw-groene gemeente Drimmelen staat onder druk, een juiste balans is nodig tussen wat moet en wat kan. In de omgevingsvisie ontbreekt wat de gemeente hierop wil bereiken en hoe dit wordt opgepakt (een visie en eindbeeld). De omgevingsvisie beschrijft een en ander maar geeft niet weer wat bereikt moet worden.*

Antwoord: In het Programma Duurzaamheid staan de ambities, doelstellingen en maatregelen. De uitwerking staat in de beleidsplannen en actieplannen en -programma's (groen, klimaatadaptatie, biodiversiteit). Actieprogramma biodiversiteit zal als aanvulling worden benoemd in de visie. Deze documenten nemen we mee in de verdere uitwerking van de visie, zoals in een programma Groen. Het integraal groenbeleidsplan dat op dit moment nog vigerend is, zal plaats krijgen in dit programma. Uitvoering en monitoring worden in dit programma ook betrokken.

2. *In de visie komt de huidige stand van zaken terug. Dit beeld is nodig om te duiden wat er moet gebeuren om doelen te bereiken.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. *Gevraagd wordt evaluatie, monitoring en (bij)sturing van de visie.*

Antwoord: Dit is in de visie opgenomen onder het kopje "Wat is de omgevingsvisie".

4. *Gevraagd wordt om verduidelijking van de volgende ambitie: We tonen ambitie op het gebied van de gezonde leefomgeving en werken naar een gemeente waarin we overal minimaal voldoen aan de wettelijke (milieu)normen.*

Antwoord: De inzet is minimaal voldoen aan de wettelijke (milieu)normen. Hiervoor werken we de komende jaren uit welke maatregelen er nodig zijn en laten deze landen in regels in het omgevingsplan. Hierin maken we ook gebruik van gezondheidskundige advieswaarden. Bij de uitwerking van het omgevingsplan worden de gebiedsgerichte keuzes verder uitgewerkt. In buitengebied zou dit een andere uitwerking kunnen geven dan in de dorpen of specifieke locaties. Deze uitwerking doen we samen met partners, zoals GGD en ZLTO.

5. *Het is in de visie onduidelijk in hoeverre en in welke mate de gemeente en de boer(in) een rol speelt in bijvoorbeeld circulaire landbouw.*

Antwoord: Bij circulaire landbouw wordt duurzaam geproduceerd. Verder vindt de afzet ook in een duurzame vorm plaats, dus geen onnodig groot en ver transport naar de producent. Reststoffen worden opnieuw ingezet als grondstof, waarbij de productie van afval minimaal is. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor mestafzet bij veehouderij bedrijven. De gemeente staat open voor initiatieven vanuit de boer(in) en gaat hier graag over met deze initiatiefnemer in gesprek. De agrarische sector speelt hierin de belangrijkste rol.

6. *In het omgevingseffectrapport wordt de keuze over landbouwtransitie niet verder onderbouwd, er wordt bij de conclusie niets betrokken over kringlooplandbouw, een keuze die in het kader van de botsproeven positief naar voren kwam.*

Antwoord: De commissie Mer heeft naar aanleiding van haar advies over het omgevingseffectrapport geadviseerd hier de keuze die in de omgevingsvisie is verwoord (er wordt ruimte gegeven aan de landbouw om te groeien, vernieuwen, veranderen en te verbreden. Wel worden randvoorwaarden gesteld aan deze groei) te onderbouwen. Dit advies nemen we over. In de visie zullen we aandacht besteden aan de positieve inzet vanuit de agrarische sector.

7. *Natuurinclusief bouwen komt niet specifiek terug onder het thema wonen.*

Antwoord: We gaan hier ervaring mee opdoen op het E-veld en de bevindingen die we daaruit leren meenemen in vervolprojecten voor nieuwbouw. De omgevingsvisie is van een dusdanig hoog

abstractieniveau dat die niet ingaat op specifiek beleid en kenmerken van natuurinclusief bouwen. We kunnen dit meenemen naar de uitwerking in het Programma Wonen. Daarnaast is hier aandacht voor binnen het programma Duurzaamheid.

8. *De inhoud op klimaat, natuur en biodiversiteit wordt niet als visie ervaren, het blijft te oppervlakkig en breed interpreteerbaar. De suggestie wordt meegegeven om op te nemen dat alle ingrepen in de gemeente moeten leiden tot een verbetering van de plaatselijke biodiversiteit, klimaatadaptatie en veiligheid.*

Antwoord: Het is een illusie dat alle ontwikkelingen tot verbetering zullen leiden. Streven zou moeten zijn om gelijk te houden en te verbeteren. Maar dat kan niet altijd. Gezien het abstractieniveau van de visie is de inhoud breed interpreteerbaar. Door bij alle plannen vanaf het begin “groen” te denken kan er (groot of klein) altijd verbetering ontstaan. De gemeente Drimmelen vormt in 2050 een energieneutrale gemeenschap. In 2040 zijn we al ver op weg om energieneutraal te worden. Dit heeft positieve effecten op leefomgeving en natuur (minder uitstoot van broeikasgassen en fijnstof).

9. *Pak de uitwerking van het omgevingsplan ook op met de betrokken besturen en organisaties.*

Antwoord: Onze ketenpartners en andere organisaties zullen mede in het kader van participatie, betrokken blijven bij de uitwerking van de instrumenten onder de Omgevingswet. Dit geldt dus ook bij het opstellen van het omgevingsplan.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1 aangevuld.

Zienswijze A12 – GGD
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *Complimenten voor de aandacht voor het onderwerp publieke gezondheid in ontwerp-omgevingsvisie.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

2. *Bij de ambitie samen bouwen aan een gezonde toekomst wordt op diverse punten aandacht besteed aan een gezondere leefomgeving. Wat betreft de normen voor geluid, luchtkwaliteit etc. is het goed om deze integraal in het beleid te borgen en bij gebiedsontwikkeling gebruik te maken van gezondheidskundige advieswaarden.*

Antwoord: Bij gebiedsontwikkeling hebben wij de intentie om gebruik te maken van gezondheidskundige advieswaarden, dit is echter mede-afhankelijk van de bestemming en gewenste ontwikkeling (bijv. wonen of recreatie). Dit wordt verder (gebiedsgericht) uitgewerkt in het omgevingsplan.

3. *Formuleer gebiedsgerichte ambities waarin de gezondheidskundige advieswaarden voor lucht, geluid etc. als uitgangspunt dienen, zodat gezondheid in de op te stellen omgevingsplannen geborgd kan worden. Dit zou in de omgevingsvisie al kunnen worden aangegeven in plaats van bij de uitwerking in het omgevingsplan.*

Antwoord: De inzet is minimaal voldoen aan de wettelijke (milieu)normen. Hiervoor werken we de komende jaren uit welke maatregelen er nodig zijn en laten deze landen in regels in het omgevingsplan. Hierin maken we ook gebruik van gezondheidskundige advieswaarden.

Bij de uitwerking van het omgevingsplan worden de gebiedsgerichte keuzes verder uitgewerkt. In buitengebied zou dit een andere uitwerking kunnen geven dan in de dorpen of specifieke locaties. Deze uitwerking doen we samen met partners, zoals GGD en ZLTO

4. *Definieer in relatie tot de ambitie levendige dorpen en leefbaarheid in de dorpen wat onder basisvoorzieningen wordt verstaan.*

Antwoord: Elke dorp is uniek en heeft verschillende basisvoorzieningen. Deze voorzieningen worden door gemeente, inwoners en bedrijven in stand gehouden. Onze voorkeur gaat uit om dit niet verder te definiëren in de visie.

5. *Denk na over welke vorm van bedrijvigheid/industrie wenselijk is in de omgeving van stationsgebied Lage Zwaluwe in het verband met het belang van een gezond leefklimaat.*

Antwoord: zie A6.5

6. *Bij het bieden van ruimte in het buitengebied voor bedrijvigheid mag dit geen overlast veroorzaken voor eventuele woningen in de omgeving. De scheiding tussen overlast gevende bedrijven en woningen moet goed worden geborgd.*

Antwoord: Dit standpunt onderschrijven wij. Echter is overlast ook relatief en betrokken partijen moeten hierover in gesprek gaan. De gemeente is zich bewust van de verschillende functies in het buitengebied. Er is nu al sprake van gebied waar bedrijven en woningen op korte afstand van elkaar zijn gelegen. Een strikte scheiding tussen die functies is onmogelijk. Bij de ontwikkeling van bedrijven wordt uitvoerig getoetst aan alle relevante milieu- en gezondheidsaspecten. Het verminderen en voorkomen van overlast en risico's is daarbij van groot belang. In het omgevingsplan zullen daarvoor passende normen en regels worden opgenomen.

7. *Houd bij verruiming van activiteiten in het buitengebied rekening met gevoelige groepen. Er zijn ook kansen in relatie tot sport en recreatie en het (letterlijk) in beweging brengen van de inwoners.*

Antwoord: Sport en recreatie zijn een belangrijk onderdeel van de visie. Bij verruimen van activiteit streven wij naar inclusiviteit. Ook in het buitengebied.

8. *Gezondheidsnormen kunnen als belangrijke factor worden meegenomen in relatie tot een toekomstbestendige landbouwstructuur.*

Antwoord: Dit zullen we verder (gebiedsgericht) uitwerken in het omgevingsplan.

9. *Klimaatadaptatie is een belangrijk thema in relatie tot volksgezondheid.*

Antwoord: Deze reactie onderschrijven we en wordt voor kennisgeving aangenomen.

10. *Betrek de GGD vroegtijdig bij de invulling van programma's en omgevingsplannen.*

Antwoord: GGD zal als een van de ketenpartners zeker betrokken blijven bij de uitwerking van de instrumenten onder de Omgevingswet. De Omgevingswet beoogt een vereenvoudiging van regels, een andere manier van werken en vraagt ons om tot een integrale samenwerking te komen. Elkaar informeren en betrekken bij besluiten over de fysieke leefomgeving is en blijft hierbij van belang. De gemeente zal de GGD actief betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan voor de gemeente Drimmelen. De gemeente wil in 2022 beschikken over een aanpak om te komen tot een omgevingsplan. Het omgevingsplan komt, onder de Omgevingswet, in plaats van het bestemmingsplan. Daarnaast sluit de GGD aan bij de zogenaamde Omgevingstafel waar nieuwe aanvragen in een vroegtijdig stadium met ketenpartners en andere belanghebbenden worden afgestemd.

11. *Zorg voor duidelijke randvoorwaarden op gezondheid bij initiatieven.*

Antwoord: Ons streven is om dit te doen (zie A12.3). Gezondheid speelt een belangrijke rol bij de afweging van initiatieven.

12. *Benut diverse informatiebronnen in relatie tot gezondheid, zoals de Brabantscan.*

Antwoord: De Brabantscan is bekend bij onze organisatie. Dit is vooral bedoeld voor planontwikkeling en dit nemen we mee in het vormen van het omgevingsplan (normen en regels).

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze A13 – Waterschap Brabantse Delta
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *In de ontwerp-omgevingsvisie wordt klimaat (en de gevolgen ervan) veelvuldig benoemd als thema. Dit thema is belangrijk bij het maken van het maken van ruimtelijke keuzen voor de komende decennia.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

2. *Wanneer er voor de invulling van de woningbouwopgave gekeken wordt naar nieuwbouwlocaties buiten de kern en minder naar inbreiding blijven open ruimtes binnen de kernen beschikbaar voor vergroenen. Dit draagt bij aan een meer klimaatbestendig leefklimaat door meer ruimte voor wateropvang en het verminderen van hittestress. Bij de keuze voor nieuwbouwlocaties is het ook van belang om het aspect klimaat mee te nemen in de besluitvorming.*

Antwoord: De gemeente kiest zowel voor inbreiding als uitbreiding als het gaat om woningbouwlocaties, bij de ontwikkeling van die locaties wordt nadrukkelijk rekening gehouden met klimaatadaptatie. Klimaat is in de omgevingsvisie op hoofdlijnen benoemd en opgenomen als afwegingskader, in het omgevingsplan zal dit verder worden uitgewerkt. Het aspect klimaat nemen we ook mee bij de aanpak en beoordeling van nieuwe (woningbouw)initiatieven.

3. *Het waterschap onderschrijft de noodzaak om bij locatieafweging kwetsbare gebieden met een lage(re) ligging en een hoge grondwaterstand en grotere kansen op overstroming te ontzien. Bovendien kan op deze locaties nieuwbouwwontwikkeling leiden tot beperkingen om in de toekomst om anders om te kunnen gaan met waterpeilen. Het waterschap wil graag samen op blijven trekken om hierin mee te denken.*

Antwoord: Het ontzien van kwetsbare gebieden met een lage(re) ligging en een hoge grondwaterstand en grotere kansen op overstroming zal een belangrijk onderdeel worden van het omgevingsplan. De gemeente zal Waterschap Brabantse Delta actief betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan voor de gemeente Drimmelen. De gemeente wil in 2022 beschikken over een aanpak om te komen tot een omgevingsplan. Het omgevingsplan komt, onder de Omgevingswet, in plaats van het bestemmingsplan.

4. *Vanuit waterveiligheidsoogpunt is het buitendijks bouwen van (recreatie)woningen een onwenselijke situatie. Buitendijkse gebieden hebben een waterbergende functie bij hoogwatersituaties en de kapitaalintensieve ontwikkeling is daarnaast onbeschermd tegen de gevolgen van hoogwater. Gevraagd wordt om bij ontwikkelingen in de buurt van waterkeringen vroegtijdig met het waterschap in gesprek te gaan over locatiekeuzes en om daarmee vroegtijdig inzicht te hebben in de beperkingen die gelden.*

Antwoord: In de omgevingsvisie zal dit belang worden benoemd en worden aangegeven dat dat vanwege de bescherming van (primaire keringen) wordt meegenomen in ruimtelijke gebiedsopgaven en keuzes.

We voegen “water” toe aan de visie onder het Thema “Klimaat en Water” (nu “Klimaat”):

- Zorgplicht schoon drinkwater
- Gemeentelijke watertaken
- Bescherming (primaire) keringen

Hiermee borgen we het belang van kwaliteit en kwantiteit van water in onze gemeente, en voegen we het toe aan het afwegingskader voor nieuwe initiatieven. We betrekken Waterschap Brabantse Delta graag vroegtijdig bij gesprekken over ontwikkelingen nabij keringen.

5. *Voor de versterking van zowel het landschap als de ecologische waarde van het buitengebied blijven we samenwerken aan de realisatie van de ecologische verbindingzones. Samenwerking en elkaar vroegtijdig opzoeken bij ruimtelijke ontwikkelingen is van belang.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen en wij sluiten ons aan bij het belang van samenwerking en elkaar vroegtijdig opzoeken.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 4 aangevuld.

Zienswijze A14 – ZLTO
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *De wijze waarop de agrarische sector is opgenomen in de visie en bijbehorende omgevingseffectrapport sluit niet aan bij de visie van de ZLTO en het beeld over de sector. Om de agrarische sector toekomstbestendig te houden en in te zetten op een vitaal buitengebied is een diversiteit aan bedrijven van belang. Het respecteren van verworven rechten en ontwikkelingsruimte voor de agrarische bedrijven is daarom van belang. Andere ruimteclaims zijn een achteruitgang voor de landbouwstructuur van de gemeente.*

Antwoord: Het is aan iedere agrariër zelf of hij/zij gebruik maakt van de mogelijkheden. Geen mogelijkheden bieden beperkt ook de stoppende agrariër (met VAB's in zijn/haar bezit). Bij de ambitie 'blauwgroene motor' is hiervoor het volgende opgenomen: "we versterken een toekomstbestendige landbouwstructuur, waarbij verworven rechten door de landbouwsector gerespecteerd worden en er ook ontwikkelingsruimte is voor de agrarische bedrijven. Hiermee creëren we een vitaal buitengebied. Nieuwe functies (voorzieningen, sport en, recreatie en niet-agrarische bedrijvigheid) laten we toe, maar niet ten koste van natuur en agrariërs en we beoordelen dit per locatie. Hiermee beogen we een diversiteit aan bedrijven. In het omgevingsplan beschermen we de landschappelijke waarden en de natuur waar nodig en geven we via maatwerk ruimte aan nieuwe activiteiten waar dat kan.

2. *Andere ruimteclaims in het buitengebied bemoeilijken de overgang naar een extensieve vorm van landbouw. Daar waar nieuwe functies in het agrarisch gebied vanuit een maatschappelijk belang dienen te landen dient altijd oog te zijn voor het behoud, dan wel versterking van de agrarische structuur.*

Antwoord: Akkerlanden worden vaak apart verkocht aan nog zittende agrarische bedrijven die nog akkerland nodig hebben om bijvoorbeeld grondgebonden te blijven bij uitbreiding van veehouderij of als het gaat om opschaling om toekomstbestendig te blijven. De achtergebleven VAB's worden vaak niet voor agrarische doeleinden opgekocht, daar zijn nieuwe functies voor noodzakelijk. Bij grootschalige ontwikkelingen van maatschappelijke belang zal worden bekeken of in het kader van zuinig ruimtegebruik koppelkansen zijn. Hierin zoeken we de samenwerking met belanghebbenden en partners op.

3. *In de ontwerp-omgevingsvisie wordt ingegaan op (gewenste) ontwikkelingen die ruimte vragen. Deze gezamenlijke ruimtevraag betekenen een achteruitgang voor de landbouwstructuur. Gepleit wordt voor zuinig ruimtegebruik en waar mogelijk het meervoudig stapelen van functies.*

Antwoord: Nieuwe functies (voorzieningen, sport en, recreatie en niet-agrarische bedrijvigheid) laten we toe, maar niet ten koste van natuur en agrariërs, We beoordelen dit per locatie en nemen de agrarische structuur mee in de afweging. In het omgevingsplan beschermen we de landschappelijke waarden en natuur waar nodig en geven we ruimte aan nieuwe activiteiten waar dat kan. De omgevingsvisie is daarbij een afwegingskader, geen toetsingskader. Dat betekent dat nieuwe initiatieven nu nog worden getoetst aan het bestemmingsplan, straks aan het omgevingsplan. Multifunctioneel en zuinig ruimtegebruik is het uitgangspunt in de omgevingsvisie, daarmee gaan we in de doorwerking naar het omgevingsplan verder aan de slag.

4. *Nieuwe woningen en bedrijven in het buitengebied moeten bestaande gebruikers niet hinderen in bestaande activiteiten en in toekomstige ontwikkelingen. Verzocht wordt om aan te sluiten bij de landelijke en provinciale milieunormen.*

Antwoord: De inzet is minimaal voldoen aan de wettelijke (milieu)normen. Hiervoor werken we de komende jaren uit welke maatregelen er nodig zijn en laten deze landen in regels in het omgevingsplan. We hebben oog voor belangen van zittende bedrijven. Hierin maken we ook gebruik van gezondheidskundige advieswaarden. Bij de uitwerking van het omgevingsplan worden de gebiedsgerichte keuzes verder uitgewerkt. In buitengebied zou dit een andere uitwerking kunnen geven dan in de dorpen of specifieke locaties. Deze uitwerking doen we samen met partners, zoals GGD en ZLTO. Het is niet de bedoeling om onnodig extra belemmerende maatregelen op te leggen.

5. *Gevraagd wordt naar duidelijkheid over de beschrijving van het gebied de Worp als binnendijks moerasgebied. Is niet in overeenstemming met de ambities van de Provincie in het Natuurbeheerplan.*

Antwoord: In het Natuurbeheerplan van de Provincie omvat de Worp meerdere natuurtypen waaronder kruiden- en faunarijke grasland en hoog- en laagveenbos. De omschrijving in de omgevingsvisie van binnendijks moerasgebied verwijst zowel naar het historische ontstaan van het gebied als de huidige natte natuur die hier aanwezig is. Het gebied is als landschappelijke en/of natuurwaarde benoemd zodat we deze in de toekomst kunnen beschermen en versterken. Dit is in lijn met onder andere de ambities van de Provincie.

6. *Gevraagd wordt naar de uitbreiding en aanduiding van de waarde natuur, bij Gat van ham, oevers van de Mark en de noord-zuidzone door de gemeente. Dit is een bedreiging voor de landbouwstructuur in de gemeente en geeft belemmering voor de bedrijven. Grote druk op de gronden buiten het gebied met aanduiding natuur, dit leidt tot prijsstijgingen. Dit maakt een transitie naar extensievere landbouw vrijwel onmogelijk en heeft gevolgen voor financiering van nieuwe ontwikkelingen.*

Antwoord: (Extensieve) landbouw kan gecombineerd worden met natuur in de aangegeven gebieden. We hebben nu ook bestemmingen agrarisch, met waarden landschap en natuur, daar is agrarisch gebruik mogelijk. In de ontwerp-omgevingsvisie wordt dit hele gebied nog aangeduid als natuurwaarde. Dit gaan we aanpassen, waardoor het onder het thema Groene omgeving zal vallen. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie. Zo komen de verschillende soorten groengebieden beter tot hun recht. De omgevingsvisie blijft een afwegingskader, geen toetsingskader. Dat betekent dat de omgevingsvisie nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt of beperkingen opwerpt, zoals hier gesuggereerd. Initiatieven worden getoetst aan het bestemmingsplan, straks aan het omgevingsplan.

7. *Gevraagd wordt naar verschil in kaarten bij thema natuur en welke bepalend is. Waar komt de begrenzing uit voort bij aanduiding natuur en is omvang en soort natuur aan te geven? Wat zijn de consequenties/belemmeringen van de begrenzing aanduiding natuur voor de agrarische sector?*

Antwoord: Zie ook antwoord 6. Diversiteit in groengebieden wordt opgenomen onder het thema Groene Omgeving conform de structuurvisie. De omgevingsvisie is een integrale visie met strategische hoofdkeuzen van beleid en ambities voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Hierin worden verschillende gebieden aangeduid. Deze gebieden zijn echter niet zo hard als bij bijvoorbeeld een bestemmingsplan. Ook maakt de visie nog geen concrete ontwikkelingen mogelijk of belemmeringen – maar nog altijd het bestemmingsplan, straks omgevingsplan.

8. *Vergoed de gemeente waardedaling van gronden in deze gebieden?*

Antwoord: Nee, er is geen sprake van planschade op basis van de omgevingsvisie. Indien in de doorwerking naar het omgevingsplan wel specifieke belemmeringen worden opgenomen, kan dit wel voorkomen. Een regel uit een omgevingsplan is aangemerkt als schadeveroorzakend besluit in hoofdstuk 15 van de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet wordt gesproken over Nadeelcompensatie. Verder verandert er wel wat aan het moment van nadeelcompensatie (planschade) claimen. De Omgevingswet gaat volgens de huidige planning op 1 juli 2022 in werking. Vanaf 2022 worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een omgevingsplan.

9. *Zijn grondeigenaren in het gebied met waarde natuur actief benaderd in verband met ontwerp-omgevingsvisie?*

Antwoord: Nee, er zijn geen grondeigenaren actief benaderd. Inwoners, bedrijven en organisaties hebben in het voortraject kunnen deelnemen aan digitale bijeenkomsten en een enquête in verband met input voor de visie. Deze input is meegenomen in het verdere traject waarbij de gemeente een afweging heeft gemaakt hoe in dit geval de landschappelijke en/of natuurwaarde is opgenomen in de ontwerp-omgevingsvisie. Een aanpassing wordt voorgesteld voor het thema Groene Omgeving. Zie oa ook reactie op zienswijze A14.6.

10. *Bij beschrijving van Biesbosch wordt gesteld dat sprake is van de stikstofgevoelige habitattypes. ZLTO reageert dat dit onjuist is en geeft aan dat deze niet zijn gelegen in de Provincie Noord-Brabant.*

Antwoord: De provincie Zuid-Holland is een gebiedsgerichte aanpak aan het ontwikkelen voor de Biesbosch. Hierbij zijn de Provincie Noord-Brabant, ZLTO en de gemeente bij betrokken. Ook in het Brabantse deel van de Biesbosch zijn wel degelijk stikstofgevoelige habitattypen in de Biesbosch aangegeven. Zie ter toelichting kaart met stikstofgevoelige habitattypen die in de leefomgevingsfoto is opgenomen (<https://leefomgevingsfoto.anteagroup.nl/dag-gemeenten/#>), hoofdstuk 5 natuur.

11. *Wat wordt bedoeld met kansen voor versterking van natuur in het kader van NL Delta? Uitbreiding boven op het huidig begrensde natuurnetwerk kan volgens ZLTO niet aan de orde zijn. Dit maakt de ambitie om als landbouw verder te verduurzamen alleen maar lastiger.*

Antwoord: De gemeente Drimmelen streeft naar een versterking van natuur en landschap in de schil van de Biesbosch. Enerzijds ten behoeve van landschappelijke en/of natuurwaarde en biodiversiteit (robuustere natuur), maar ook om de recreatieve mogelijkheden in de schil te versterken om de recreatieve druk in de Biesbosch te verlagen. De landbouwstructuur zal hierbij altijd in ogenschouw worden genomen. Verduurzaming van landbouw en natuurinclusieve landbouw kunnen verbindende schakels worden tussen agrarische activiteiten en groen-en natuurbeheer.

12. *Gevraagd wordt om terughoudend te zijn met aanleg van extra natuur in het agrarisch gebied. Ruimte is hard nodig voor een duurzamere landbouw.*

Antwoord: Hiervan nemen we kennis. Ontwikkelingen in het agrarisch gebied zullen altijd in afstemming met de sector plaatsvinden. We zijn een blauwgroene gemeente met ambitie voor behoud en versterking van landschappelijke en/of natuurwaarde. De agrarische sector heeft hierin ook een rol.

13. *Recreatie in vrijkomende agrarische gebouwen mag geen belemmering zijn voor toekomstige ontwikkelingen van agrarische bedrijven. Welke oplossingen ziet de gemeente voor voorkomen van spanning tussen recreatieve activiteiten en de agrarische sector?*

Antwoord: Per locatie wordt een afweging gemaakt of deze geschikt is voor een andere niet-agrarische functie. Op de ene locatie kan een nieuwe activiteit mogelijk zijn zonder dat dit invloed heeft op de agrarische sector, terwijl op een andere locatie dit wel kan bijten en andere oplossingen gezocht moeten worden. Daarom is die locatiegerichte afweging noodzakelijk. In het beginsel zien wij geen belemmeringen voor agrariërs en willen we deze in de toekomst voorkomen.

14. *In het OER is sprake van een tweetal scenario's die op effecten zijn beoordeeld. De negatieve effectbeoordeling van het alternatief schaalvergroting wordt niet door ZLTO ondersteund. De sector kan, ook bij schaalvergroting wel degelijk op thema's als klimaatadaptatie en energietransitie een positieve bijdrage leveren aan de omgeving.*

Antwoord: Schaalvergroting in zichzelf zal niet automatisch leiden tot positieve of negatieve effecten, effecten zijn echter ook niet persé per definitie negatief. De effecten hangen meer samen met de wijze waarop het bedrijf de activiteiten ontplooid dan de grootte van het bedrijf an sich. De bijdrage aan thema's als klimaatadaptatie en de energietransitie is niet altijd zeker of indirect en zal ook het gevolg zijn van andere keuzes, bijvoorbeeld de keuze rondom verduurzamingsinitiatieven en keuzes van individuele landbouwondernemers en wat de markt vraagt. Een keuze voor het ondersteunen van transitie naar kringlooplandbouw houdt daarentegen expliciet in dat dergelijke thema's in de planvorming expliciet zullen worden meegenomen en is vanuit dit vertrekpunt positief beoordeeld. In het naar aanleiding van de commissie Mer uitgebrachte advies is uitwerking gegeven aan voorkeursalternatief, dit is ook de lijn die in de visie is aangegeven. Er wordt ruimte gegeven aan de landbouw om te groeien, vernieuwen, veranderen en te verbreden. Wel worden randvoorwaarden gesteld aan deze groei.

15. *Gevraagd wordt om de effecten uit het OER bij de paragraaf landbouw te herzien. ZLTO is van mening dat de alternatieven ongelukkig zijn gekozen, de effecten niet kloppen met de meeste recente ontwikkeling en de inspanning die we als landbouw leveren om duurzamer te opereren.*

Antwoord: De commissie Mer heeft naar aanleiding van haar advies over het omgevingseffectrapport geadviseerd hier de keuze die in de omgevingsvisie is verwoord (er wordt ruimte gegeven aan de landbouw om te groeien, vernieuwen, veranderen en te verbreden. Wel worden randvoorwaarden gesteld aan deze groei) te onderbouwen. Dit advies nemen we over. In de visie zullen we aandacht besteden aan de positieve inzet vanuit de agrarische sector. Zie ook punt 15.

16. *De gemeente Drimmelen heeft geen s(t)alderingsregeling. Dit is wel opgenomen in OER.*

Antwoord: In het OER wordt verwezen naar de provinciale s(t)alderingsregeling. Dit verduidelijkt we in de omgevingsvisie en OER.

17. *Ontwikkelruimte in het glastuinbouwgebied blijft cruciaal om de bedrijven te kunnen laten innoveren. Gevraagd wordt om negatieve beeld in visie en OER te herzien.*

Antwoord: De ontwikkelmogelijkheden in het kassengebied zijn al beperkt. De meeste ruimte is al opgevolgd. De omgevingsvisie legt voor dit gebied geen verdere beperkingen op. In de aanvulling op de OER wordt een botsproef voor Plukmade toegevoegd. De spoorlijn vormt de noordelijke begrenzing. Er is beperkte uitbreiding mogelijk, alleen op basis van gedragen initiatieven uit het gebied. Vroegtijdige regionale afstemming en overleg met Provincie is hier aan de orde.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdelen 7, 8, 10, 16 en 17 aangevuld.

**Zienswijze A15 – Inwoner gemeente
Ingediend op: 3 februari 2021**

1. *Wat wordt bedoeld met het bouwen aan de rand van de dorpen en op welke wijze kunnen er in het buitengebied nieuwe woningen worden gebouwd?*

Antwoord: De focus ligt op inbreidingslocaties. Eerder zijn er in het kader van aanvulling structuurvisie uitbreidingslocaties vastgesteld. Deze zijn opgenomen (met markers aangegeven) in de omgevingsvisie. Op een aantal plekken zien we nog verdere mogelijkheden voor uitbreiding. Dit zijn plekken die gemarkeerd zijn als kansrijk voor woningbouw. Op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie agenderen wij deze locatie, we leggen niet vast waar exact gebouwd gaat worden. Er zal nader onderzoek en een integrale afweging moeten plaatsvinden om te bepalen of en wanneer een locatie voor woningbouw in aanmerking komt. Dit zal in het kader van het programma Wonen verder moeten worden uitgewerkt.

2. *Wat wordt bedoeld met experimentele woonvormen en waar moeten ze komen?*

Antwoord: De visie doet geen uitspraak over waar nieuwe woonvormen kunnen komen. In de visie wordt aangegeven dat we hiervoor open staan, zeker om te kunnen inspelen op de doelgroep jongeren en personen met een kleiner besteedbaar inkomen. Het experimentele karakter zit hem in nieuwe plannen, planvormen die eerder nog niet zijn opgepakt. Een voorbeeld zou tiny houses kunnen zijn.

3. *Hoe wordt gedacht over de realisatie van Ruimte voor Ruimte-woningen en hoe is dit opgenomen in de visie?*

Antwoord: Voor wat betreft de realisatie van Ruimte voor Ruimte woningen sluiten we aan bij bestaand gemeentelijk beleid. In de ontwerp-omgevingsvisie werd hier nog niet naar verwezen. Verder volgen we de ontwikkelingen in de landbouw en doen we onderzoek naar vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Als daar aanleiding toe is kan het beleid met betrekking tot Ruimte voor Ruimte worden verruimd. Dit kan dan worden meegenomen bij de actualisatie van de Omgevingsvisie.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze A16 – Agrarische Natuurvereniging Drimmelen
Ingediend op: 3 maart 2021

Verzoek om met betrokken spelers (stakeholders), waaronder ANV Drimmelen, in het buiten – en binnen gebied van de gemeente Drimmelen een breed overleg te voeren om te komen tot de invulling van het omgevingsplan.

Antwoord: Onze ketenpartners en andere organisaties zullen mede in het kader van participatie, betrokken blijven bij de uitwerking van de instrumenten onder de Omgevingswet. Dit geldt dus ook bij het opstellen van het omgevingsplan. Daarnaast vindt zo'n 4x per jaar breed overleg plaats met groenpartners. Op dat moment kunnen de ontwikkelingen rondom het omgevingsplan ook met elkaar worden gedeeld.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze A17 – Behoud Zwaluws Landschap
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Het realiseren van kleine windmolens verspreid in landschap bij boerderijen is geen goed plan. Benut dakoppervlakken voor voorzien in energiebehoefte.*

Antwoord: In de visie is opgenomen dat de kansen voor kleine windmolens op de kavels in het buitengebied worden verkend, zodat ondernemers en inwoners in hun eigen energie kunnen voorzien. Daarbij zal een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing het uitgangspunt zijn.

2. *De geplande windmolens bij de A16 hebben grote invloed op de leefomgeving van omwonenden en nabije dorpen en biodiversiteit in het gebied. Extra ruimtebeslag t.b.v. een bedrijventerrein is niet wenselijk.*

Antwoord: De ambitie om de mogelijkheden voor het realiseren van een bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe te onderzoeken is losgelaten. De Drimmelse kant van de stationslocatie is een groene entree tot onze blauw-groene gemeente met ruimte voor agrariers en voor recreatieve mogelijkheden. De passage over onderzoek naar mogelijkheden voor een bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe wordt daarom niet opgenomen in de definitieve omgevingsvisie.

3. *Ruimte voor lokale bedrijven kan worden gevonden in vrijkomende agrarische bebouwing en door sanering van oude bedrijventerreinen, hallen en loodsen. Lokale bedrijven is uitgangspunt.*

Antwoord: Hergebruik van bestaande gebouwen voor nieuwe functies en het tegengaan van verdere, onnodige versterking is ons uitgangspunt. Onze eigen bedrijven willen we de ruimte bieden. Omdat de gemeente vaak geen eigenaar is van gronden of gebouwen, kan daar niet of nauwelijks op gestuurd worden.

4. *Zie het realiseren van windmolens en zonnepanelen op land niet als natuurontwikkeling. Kijk met een kritische blik naar hoe we het landschap willen inrichten en gebruiken op een werkelijk duurzame manier, die bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners en verdere generaties.*

Antwoord: Kaders voor duurzame energiewekking zullen we opnemen in het omgevingsplan. Dit pakken we gebiedsgericht op, waarbij we rekening houden met draagvlak van omwonenden, ruimtelijke en landschappelijke inpassing en cultureel erfgoed.

5. *Focus op zon op dak en energiebesparing, benut innovaties als waterstof en aquathermie voor warmtetransitie en plant bomen met oog op CO2 reductie en biodiversiteit.*

Antwoord: Focus op zon op dak en energiebesparing is er zeer zeker. Ook innovaties worden op de voet gevolgd. In de komende jaren zal duidelijk worden hoe we denken de warmtetransitie van de gebouwde omgeving kunnen realiseren. Dit gaan we vastleggen in de Transitievisie Warmte en de Wijkuitvoeringsplannen. Daarnaast is innovatie een belangrijk speerpunt in het uitvoeringsprogramma van de RES, dat zich richt op 2030. De ambitie is om bij te dragen aan CO2 reductie en vergroten van biodiversiteit bij nieuwe ontwikkelingen op het gebied van energie(opwek). Ontwikkelingen in de toekomst worden meegenomen bij de actualisatie van de omgevingsvisie.

Deelconclusie

De zienswijze leidt tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 3 aangevuld.

Zienswijze A18 – WMO platform Drimmelen
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Geadviseerd wordt om te kiezen voor een combinatie van 2 thema's: inclusie en blauwgroene samenleving, hiermee wordt rekening gehouden met kwetsbare groepen in plezierige en gezonde omgeving.*

Antwoord: We houden vast aan de huidige opzet en thema's van de omgevingsvisie waarbij Inclusie en een Blauwgroene samenleving belangrijke onderwerpen zijn.

2. *Ga uit van de identiteit/subcultuur en potentie van ieder dorp.*

Antwoord: Hiervan zijn we ons bewust en hier houden we zoveel mogelijk rekening mee. Daarom is elk dorp in de omgevingsvisie als apart deelgebied aangewezen en beschreven.

3. *Geef prioriteit aan het handhaven of versterken van aanwezigheid en toegankelijkheid van fysieke voorzieningen, zoals winkels, sociaal-culturele voorzieningen, zorginstellingen e.d. Een voorbeeld is het werken en de aanwezigheid in de wijk/het dorp.*

Antwoord: Voorzieningen dragen bij aan welzijn van inwoners. In de visie is welzijn een belangrijk onderwerp. Aanwezigheid van voorzieningen houdt verband met vraag en aanbod en de gemeente heeft hier beperkt invloed op. In de Omgevingsvisie geven wij aan wat wij belangrijk vinden, een goed voorzieningenniveau en bereikbaarheid zijn onderwerpen die we in onze ambities voor levendige dorpen belangrijk vinden.

4. *Vergroot het economisch draagvlak van voorzieningen door bouwen van meer (geschikte) woningen.*

Antwoord: Alleen het bouwen van woningen is niet voldoende voor het economisch draagvlak van voorzieningen. We zien ook een verschuiving van bijvoorbeeld fysiek winkelen naar digitaal winkelen. Wel doen we er alles aan om de dorpen leefbaar te houden met bijbehorende voorzieningen.

5. *Versterk de individuele publieke vervoersmogelijkheden, neem gebruik door mensen met beperking als uitgangspunt mee.*

Antwoord: De gemeente is continu op zoek naar innovatieve mogelijkheden om de mobiliteit van mensen (met beperkingen) te vergroten. We bieden daarbij ruimte aan nieuwe vormen van het OV en nieuwe andere vormen van duurzaam vervoer.

6. *Stimuleer bezorgdiensten voor boodschappen voor mensen in wmo per dorp.*

Antwoord: We gaan graag hierover met het Wmo-platform in gesprek, maar dit maakt geen onderdeel uit van de omgevingsvisie. Bij actualisatie of bijstelling van de visie zal, zoals bij het opstellen van deze visie, sprake zijn van burgerparticipatie. De Omgevingsvisie is gericht op de fysieke leefomgeving.

7. *Zorg voor ruime langzame verkeersroutes in en tussen de dorpen en naar vervoersknooppunten.*

Antwoord: Hier voorzien we steeds meer in middels de Goeiestoepkesroutes en het hoofdfietsnetwerk. Bij het thema bereikbaarheid besteden we hier aandacht aan.

8. *Stuur bij veranderingen in de agrarische sector op gezondheid/een gezonde omgeving.*

Antwoord: Daar zijn wij het mee eens. Bij nieuwe ontwikkelingen nemen we gezondheid integraal mee in de keuzes die we maken. Uitwerking vindt plaats in het kader van het omgevingsplan.

9. *Bevorder activiteiten als zorgboerderijen.*

Antwoord: in het omgevingsplan wordt opgenomen onder welke voorwaarden zorgboerderijen mogelijk zijn. Verder gebruiken we de omgevingsvisie als afwegingskader. Past een initiatief bij onze ambities dan gaan we hierover in gesprek en benaderen we het initiatief vanuit een ja, mits principe.

10. *Zorg voor goede en transparante burgerparticipatie, met wellicht een rol voor een raad voor het Sociaal Domein.*

Antwoord: Er is reeds een gemeentebrede werkgroep inwonerparticipatie die hieraan werkt. Met de komst van de Omgevingswet wordt het verplicht om in het kader van een visie, programma of omgevingsplan participatie toe te passen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze D1 – Kuipershoek-Batterij, Drimmelen, namens 49 huishoudens, 64 individuele ondertekenaars reactie)
Ingediend op: 2 maart 2021

1. *Wens om de Worphoek (hoek Kuipershoek/Batterij) te ontwikkelen tot een plek voor natuur, biodiversiteit, cultuurhistorie en algemeen maatschappelijk belang en dit te borgen in de omgevingsvisie. De Worphoek en landbouwstrook zou moeten fungeren als natuurgebied en een natuurlijker gebruik moeten krijgen en daarmee als een gezonde buffer moeten fungeren tussen bebouwing en natuur. Gevraagd wordt om toestemming/instemming voor het plan voor de Worphoek.*

Antwoord: Landtongen hebben eerste prioriteit bij onderzoek bouw mogelijkheden van betaalbare woningbouw. Daarnaast zijn een tweetal andere locaties als mogelijkheid voor woningbouw aangemerkt. Vanuit opdracht van de raad worden landtongen eerst onderzocht, daarna komen pas de andere locaties weer in beeld wanneer bebouwing op de landtongen niet mogelijk is. De feitelijke haalbaarheid, ruimtelijke inpassing etc worden nog onderzocht en dus via de omgevingsvisie wordt dit geagendeerd. Er kan op dit moment geen uitspraak gedaan worden over een alternatief plan, maar we blijven hier graag over in gesprek. Indien woningbouw op de landtongen landt is een groene invulling van de Worphoek een logische invulling.

2. *De reacties spits zich toe op mogelijke bouwlocaties direct grenzend aan de dorpskern, indien bouw in de jachthaven onmogelijk of onhaalbaar blijkt. Bouwprojecten direct grenzend aan de dorpskern zullen de natuur en biodiversiteit blijvend aantasten.*

Antwoord: Er zijn ook projecten denkbaar die natuurinclusief bouwen en zelfs de biodiversiteit kunnen versterken. Inmiddels wordt er ervaring opgedaan met deze wijze van bouwen in Terheijden.

3. *Uitbreiding van het aantal woningen zal het karakter van het dorp, groen en rustig, en het woongenot aantasten.*

Antwoord: Markers geven indicatie waar we kansen zien voor woningbouw, volgt nog verdere afweging en reguliere planvorming. Eerst wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden landtongen (andere markering). Dit is besloten n.a.v. aanvulling structuurvisie en hierbij kan invulling gegeven worden aan bovenlokale behoefte.

4. *Inzetten om de biodiversiteit in en rond de dorpskern beschermen. Het plan voor de Worphoek ondersteunt dit. Daarmee is ook ruimte voor cultuurhistorische en educatieve aspecten. Gevraagd wordt om opzet van het plan mee te nemen in de omgevingsvisie. In afstemming met de Provincie inzetten op realiseren van een stiltegebied in omgeving van de Worp.*

Antwoord: Hiervan nemen we kennis. Het gebied wordt als landschappelijke en/of natuurwaarde benoemd in de omgevingsvisie zodat we deze in de toekomst kunnen beschermen en versterken. Dit is in lijn met onder andere de ambities van de Provincie. In de doorwerking van de omgevingsvisie bepalen we concrete maatregelen om dit te waarborgen.

5. *In de omgevingsvisie opnemen dat de groene omlijsting van het dorp beschermd wordt als permanente groenvoorziening, met als doel verhoging van de biodiversiteit, cultuurhistorische waarde, maatschappelijk belang en de leefbaarheid van het dorp in het algemeen.*

Antwoord: Hiervan nemen we kennis. Het belang van het groen in en rond onze kernen wordt voldoende benoemd in de omgevingsvisie.

6. *Een complete benadering van het groen gaat verder dan buitengebied of natuurgebieden, maar om een visie op groenvoorzieningen en openbare ruimte in en direct om de kernen.*

Antwoord: Hiervan nemen we kennis. Het belang van het groen in en rond onze kernen wordt voldoende benoemd in de omgevingsvisie. De uitwerking staat in de beleidsplannen/actieplannen (groen, klimaatadaptatie, biodiversiteit). Dit nemen we mee in de verdere uitwerking naar een Programma Groen.

7. *De infrastructuur in en rond het dorp, waaronder Zeggeweg, is niet geschikt voor uitbreiding van het aantal woningen en de daarmee gepaard gaande toename van verkeer in en rond het dorp. Daarnaast is*

het parkeren nu en bij eventuele woningbouw een probleem.

Antwoord: Bij mogelijke uitbreiding met woningbouw in het dorp / aan de randen van het dorp, zal het plan moeten voorzien in de eigen parkeerbehoefte. Dit geldt altijd. Denkbaar is zelfs dat in het plan meer parkeervoorzieningen dan voor de eigen behoefte nodig is, gerealiseerd worden, om zo de druk in de omgeving te verlichten. Het is niet denkbaar dat in het dorp Drimmelen een hele nieuwe woonwijk wordt toegevoegd, eerder gaat het om kleine aantallen of kleinschalige ontwikkelingen zoals bij woningsplitsing. Het aantal verkeersbewegingen zal als gevolg van zulke plannen niet schrikbarend toenemen. Bij elk nieuwbouwplan maakt een verkeersparagraaf onderdeel uit van het totaalplan. Dan wordt in detail naar parkeerbehoefte en ontsluiting gekeken. Het gaat nu te ver om hier al in detail op in te gaan.

8. *Het aanzicht op de historische kern moet onaangetast worden gelaten. In het voorgestelde plan voor Worphoek, waarbij het gebied wordt omgevormd tot een gebied ter versterking van de biodiversiteit met duidelijke cultuurhistorische waarde, educatieve mogelijkheden en verhoging sociale cohesie, is dus ook ruimte voor cultuurhistorische aspecten. Wanneer woningbouw als optie open blijft is uitvoering van het plan onmogelijk.*

Antwoord: Bij ontwikkeling ten behoeve van woningbouw kan natuurinclusief bouwen ook zorgen voor behoud en versterking van de biodiversiteit.

9. *Er is beperkt lokale vraag naar woningen. Met het toevoegen van 10-15 wordt deze lokale vraag niet ingevuld, bovendien wordt hiermee de groene omlijsting van het dorp opgeofferd.*

Antwoord: De toevoeging van het aantal woningen voorziet in een behoefte, ook in Drimmelen-dorp. Verwezen wordt naar beantwoording D1 - 1 en 3. Het bouwen van nieuwe woningen aan de rand van het dorp kan goed samen gaan met het behoud of de versterking van de groene, landschappelijke waarden van het gebied.

10. *De jachthaven wordt als potentiële woningbouwlocatie gezien waarin minimaal kan worden voorzien in woningbouwbehoefte en waar meer voordelen kunnen worden behaald (invullen meer dan behoefte, houdbaarheid voorzieningen). Verzocht wordt om de jachthaven als enig mogelijke bouwlocatie aan te wijzen in de omgevingsvisie en daarmee geen locaties aanmerken in Drimmelen-dorp.*

Antwoord: Bij de aanvulling van de structuurvisie hebben we de ambitie uitgesproken voor woningbouw op de landtongen. Het plan zou ook moeten voorzien in woningen in verschillende prijskategoriën en dus ook in betaalbare woningen. Het is nog niet duidelijk of aan de landtongen gebouwd kan worden in de gewenste categorieën en soorten woningen en of een concreet plan hiervoor door gemeente(raad) kan worden omarmd. Er zal op basis van een concreet plan hier een uitspraak over worden gedaan. Om die reden nemen wij ook andere kansrijke locaties op in de omgevingsvisie. Toevoeging van enkele woningen in het dorp blijft volgens de visie mogelijk. Zie ook beantwoording bij 1.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze D2 – Inwoner Drimmelen
Ingediend op: 3/10 maart 2021

1. *In de visie worden een aantal locaties als mogelijke woningbouwlocatie aangegeven, waaronder de landtongen bij de haven. Aangegeven wordt dat woningen hier te ver buiten de kern zullen liggen.*

Antwoord: Vanuit opdracht van de gemeenteraad worden landtongen onderzocht als mogelijke woningbouwlocatie. De feitelijke haalbaarheid, ruimtelijke inpassing etcetera worden nog onderzocht en via de omgevingsvisie wordt dit geagendeerd.

2. *Woningen in de haven hebben een meer recreatie gerelateerd doel en leveren geen bijdrage aan de behoefte voor het dorp.*

Antwoord: Verwezen wordt naar reactie bij zienswijzen D1.

3. *In de visie wordt verwezen naar mogelijkheden op inbreidingslocaties en dat in hier in beginsel niet voor wordt gekozen. Dit brengt willekeur met zich mee. De mogelijkheid tot inbreiding bij kleinschalige project/particuliere initiatieven moet bij voorbaat niet worden afgewezen.*

Antwoord: Inbreiding in het dorp kan overwogen worden. Inbreiding in het dorp en vervangende nieuwbouw, waarbij mogelijk een of enkele woningen worden toegevoegd, is niet uitgesloten met de omgevingsvisie. Vanwege de bestaande structuur van het dorp zijn wij hier maar weinig concrete mogelijkheden voor. Ook moeten we bij inbreidingslocaties aandacht hebben voor mogelijkheden voor groen en biodiversiteit. Zie voor aanvullingen reactie D1.

4. *Duidelijkheid wordt gevraagd over woningbehoefte in relatie tot locatie jachthaven en dorp. In visie wordt aantal 15-20 genoemd. Betrokkene benoemt recreatiewoningen bij de jachthaven.*

Antwoord: Vanuit opdracht van de gemeenteraad worden landtongen onderzocht als mogelijke woningbouwlocatie. Via de omgevingsvisie wordt dit geagendeerd, maar daar zal nadere uitwerking uit volgen. Daarom kan er op dit moment nog geen verdere toelichting

5. *Gevraagd wordt over er buiten de in de visie aangewezen locaties ook gebouwd mag worden en welke criteria er dan gelden. Verwezen wordt naar braakliggende privégronden. Hoe verhoudt zich dit dan tot de invulling van de woningbehoefte/aantallen.*

Antwoord: Als een grondeigenaar een goed plan heeft voor woningbouw, kan deze zich melden bij de gemeente en dit met een principeverzoek voorleggen. De uitbreidingslocaties die in de omgevingsvisie met een marker zijn aangewezen hebben op basis van de omgevingsvisie prioriteit. Aan andere uitbreidingslocaties buiten het dorp wordt op basis van de thans vast te stellen visie geen medewerking verleend. De omgevingsvisie zal periodiek worden geactualiseerd. Voor wat betreft woningbouw zullen hier dan ontwikkelingen, de behoefte en nieuwe inzichten bij worden meegenomen. Zie ook D2.3.

6. *De omgevingsvisie en het omgevingsplan zou meer ruimte moeten geven om kleinschaligere initiatieven, initiatieven van inwoners, passend bij de omgeving, mogelijk te maken. Specifiek wordt verwezen naar locatie Stationsweg 32 voor het realiseren van 1 vrijstaande woning. In de visie is opgenomen dat in beginsel niet gekozen wordt voor inbreidingslocaties. Hiermee dreigt een particulier initiatief altijd afgewezen te worden zonder te kijken naar overige factoren.*

Antwoord: Inbreiding in de kern en vervangende nieuwbouw, waarbij mogelijk een of enkele woningen worden toegevoegd, is niet uitgesloten met de omgevingsvisie. De deelgebieden van de omgevingsvisie zijn daarin ook niet zo scherp of hard als bij het bestemmingsplan. **Het** verzoek bij Stationsweg 32 wordt getoetst aan het bestemmingsplan nu (straks omgevingsplan), waarbij wordt meegewogen dat dit perceel buiten de kern en ook op korte afstand van een agrarisch bedrijf met vee ligt.

7. *Met nieuwbouw op voorgestelde locatie kan een positieve bijdrage worden geleverd aan de ambities uit de visie, waaronder ook het energiezuinig en groen (woning)bouwen. Gevraagd wordt om de voorwaarde om eerste de voormalige boerderijwoning (gemeentelijk monument) te herstellen voordat nieuwbouw wordt toegestaan, wordt losgelaten.*

Antwoord: Het pand is inderdaad een gemeentelijk monument. Dit betekent dat er strikte eisen gelden voor verbouwingen, deze zijn nu benoemd in het bestemmingsplan en zullen straks in het omgevingsplan worden opgenomen. Volgens ons zijn er zeker mogelijkheden denkbaar om het pand zodanig te renoveren/verbouwen dat:

- de monumentale onderdelen behouden blijven;
- het pand voldoet aan de bouweisen.

Dit volgt in de uitwerking richting omgevingsplan en sluit niet aan bij het abstractieniveau van de omgevingsvisie.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze D3 – Inwoner Drimmelen
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *Door in beginsel gemeentedeckende thema's te koppelen aan de gebieden komen fijne nuances van de verschillende kernen en de opgaven niet goed naar voren. De potentie van het groen binnen de dorpen wordt met het oog op biodiversiteit, klimaatadaptatie, recreatie, welzijn, beleving en leefbaarheid, onderbelicht ten opzichte van de wel beschreven groengebieden. Groen en open ruimte in de dorpen vormen de uitvalsbasis en ondergrond voor de gemeenschap en gemeenschapszin. Gevraagd wordt om stevigere ambities voor het binnendorps groen op te nemen.*

Antwoord: De omgevingsvisie een visie op een hoog abstractieniveau. In de visie komt groen als een 'rode draad' terug in alle vier de ambities, naat ons idee vormt dit voldoende stevigheid voor het vervolg. De uitwerking van de ambities en de daarbij behorende gedetailleerde regels worden opgenomen in het omgevingsplan. Het omgevingsplan zal ook gebiedsgericht worden uitgewerkt.

2. *In de visie wordt geen aandacht besteed aan de overgang tussen het dorp en het buitengebied, overgang wordt als hard ervaren. De waarde van dorpsranden als de Worphoek blijven buiten beeld, bermen in deze gebieden worden vaak intensief gemaaid. Gevraagd wordt om in de visie meer aandacht te besteden aan de groen en recreatieve verbindingen vanuit/tussen de dorpen en de natuurgebieden en de kansen daarvan voor recreatie, biodiversiteit en gezondheid te beschrijven.*

Antwoord: Hiervan nemen we kennis. Het belang en functie van het groen in en rond onze kernen wordt voldoende benoemd in de omgevingsvisie. Ook hiervoor geldt dat de gedetailleerde uitwerking en functies worden opgenomen in het omgevingsplan, zie punt 1. Hierbij wordt het huidige Integraal groenbeleidsplan uiteraard geraadpleegd. Ook zullen de recreatieve mogelijkheden indien van toepassing worden bekeken.

3. *Er worden in de visie locaties aangewezen voor woningbouw, gelegen buiten de bestaande dorpen. Hiermee wordt niet voldaan aan de principes van duurzaam ruimtegebruik. In het dorp is nog voldoende ruimte waar een transformatie de leefbaarheid zou verbeteren. Gevraagd wordt om, vanuit een duurzame verstedelijking, eerst woningbouw in het bestaande dorpsgebied te realiseren alvorens kernen worden uitgebreid en waardevol groen verdwijnt.*

Antwoord: Nee, we doen beide. We wijzen uitbreidingsrichtingen aan en bieden mogelijkheden voor inbreiding. Inbreidingsmogelijkheden zijn echter beperkt.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze D4 – Oud Drimmelen, Drimmelen
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Gevraagd wordt naar verschil in kaarten bij thema natuur en welke bepalend is.*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt een groot gebied nog aangeduid als waarde natuur. Dit gaan we aanpassen, waardoor het onder het thema Groene omgeving zal vallen Diversiteit in groengebieden wordt opgenomen zal worden opgenomen conform de diverse groengebieden uit de structuurvisie. We maken daarbij onderscheid tussen agrarisch gebied met gemengde functies, agrarisch gebied met landschapswaarden en agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden. Zo omschrijven we verschillende waarden in het buitengebied van Drimmelen. Verdere uitdieping vindt plaats in omgevingsplan.

2. *Gronden rondom en in De Worp worden aangeduid met de waarde natuur. Dit is beperkend voor de agrarische bedrijven. Ook zonder de vermelding van deze gronden met de waarde natuur, kunnen ecologische verbindingzones binnen de gemeente nog steeds verder met elkaar in verbinding worden gebracht.*

Antwoord: Dit hoeft geen beperking te zijn kan ook een (koppel) kans zijn voor agrarische bedrijven.

3. *Wat zijn de consequenties/belemmeringen van de begrenzing aanduiding natuur voor agrarische sector en voor bijvoorbeeld landgoedontwikkeling. Moet rood voor groen buiten de waarde natuur vallen?*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt een groot gebied nog aangeduid als natuurwaarde. Dit gaan we aanpassen, waardoor het onder het thema Groene omgeving zal vallen. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie. Zo komen de verschillende soort groengebieden beter tot hun recht. De omgevingsvisie blijft een afwegingskader, geen toetsingskader. Een voorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen zoals landgoedontwikkeling, is dat hiermee wordt bijgedragen aan onze ambities voor groen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1 en 3 aangepast.

Zienswijze D5 – Inwoner Drimmelen
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Gevraagd wordt naar duidelijkheid over de beschrijving van het gebied de Worp als binnendijks moerasgebied. Omschrijving dekt niet de feitelijke situatie, waarin ook meerdere landbouwpercelen zijn gelegen. Beschrijving is niet in overeenstemming met het ambities van de Provincie voor dit gebied.*

Antwoord: In het Natuurbeheerplan van de Provincie omvat de Worp meerdere natuurtypen waaronder kruiden- en faunarijck grasland en hoog- en laagveenbos. De omschrijving in de omgevingsvisie van binnendijks moerasgebied verwijst zowel naar het historische ontstaan van het gebied als de huidige natte natuur die hier aanwezig is. Het gebied wordt als landschappelijke en/of natuurwaarde benoemd zodat we deze in de toekomst kunnen beschermen en versterken. Dit is in lijn met onder andere de ambities van de Provincie.

2. *Gevraagd wordt naar de uitbreiding en aanduiding van de waarde natuur bij onder andere omgeving Gat van Ham. Dit is een gebied met natuurwaarden en landbouwgronden. Verzocht wordt bij het gebied Gat van Ham zijn huidige bijzondere waarde te laten behouden.*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt dit hele gebied nog aangeduid als natuurwaarde. Dit gaan we aanpassen, waardoor het onder het thema Groene omgeving zal vallen. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie. Zo komen de verschillende soort groengebieden beter tot hun recht. We maken daarbij onderscheid tussen agrarisch gebied met gemengde functies, agrarisch gebied met landschapswaarden en agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden. Zo omschrijven we verschillende waarden in het buitengebied van Drimmelen. Verdere uitdieping vindt plaats in omgevingsplan.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ1 – Burgemeester Vlaklaan
Ingediend op: 5 maart 2021

1. *Bezwaar tegen voorkeurslocatie voor woningbouw aan noordkant van het dorp ter hoogte van de Kortweg/Grijze Wijk/Bosseweg en de Ruilverkavelingsweg. Verzoekt gemeente op zoek te gaan naar betere alternatieven voor woningbouw in Hooge Zwaluwe.*

Antwoord: Om ook in de toekomst aan de woningbehoefte te kunnen voldoen, is het van belang om potentiële woningbouwlocaties te duiden. De locatie aan de westkant van het dorp is reeds in 1995 in een structuurschets van de voormalige gemeente Hooge en Lage Zwaluwe genoemd. De omgevingsvisie markeert een aantal plekken aan de rand van Hooge Zwaluwe als kansrijk voor woningbouw. Er zal nader onderzoek en een integrale afweging moeten plaatsvinden om te bepalen of en wanneer een locatie voor woningbouw in aanmerking komt. Op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie agenderen wij deze locaties.

2. *Huidige en toekomstige situatie wordt onjuist weergegeven ivm (plannen) hoogspanningsverbindingen. Zolang bestaande 150 KV niet is afgebroken is geen woningbouw op voorgestelde locatie mogelijk.*

Antwoord: Op basis van ruimtelijke afwegingen zijn in de omgevingsvisie kansrijke woningbouwlocaties opgevoerd (markeringen). Dergelijke afwegingen komen aan de orde bij de verdere afweging keuze locatie en het opstellen van een omgevingsplan en het maken van een concreet plan. Aanwezigheid van bestaande vitale infrastructuur zal een belangrijk onderdeel worden van het omgevingsplan. Aan het omgevingsplan worden straks nieuwe woningbouwontwikkelingen getoetst. De gemeente zal Tennet actief betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan voor de gemeente Drimmelen. De gemeente wil in 2022 beschikken over een aanpak om te komen tot een omgevingsplan. Het omgevingsplan komt, onder de Omgevingswet, in plaats van het bestemmingsplan.

3. *Waarom is voorgestelde locatie als voorkeurslocatie meegenomen terwijl er plannen zijn voor het realiseren van een hoogspanningsverbinding in de nabijheid en deze gevolgen voor gezondheid kunnen hebben?*

Antwoord: Verwezen wordt naar beantwoording bij HZ1.2

4. *Woningbouw in directe nabijheid van een hoogspanningsverbinding kan potentiële kopers en daarmee verkoopbaarheid afschrikken.*

Antwoord: Verwezen wordt naar beantwoording bij HZ1.2

5. *Met woningbouw wordt de natuur en het leef- en foerageergebied van ransuilen rondom de Grijze Wijk aangetast*

Antwoord: De aanwezige flora en fauna is belangrijk bij de verdere uitwerking van toekomstige potentiële woningbouwlocaties. In de omgevingsvisie worden een aantal locaties/gebieden gemarkeerd als kansrijk voor woningbouw. Er zal nader onderzoek en een integrale afweging moeten plaatsvinden om te bepalen of en wanneer een locatie voor woningbouw in aanmerking komt.

6. *Voorzieningen bevinden zich aan de zuidkant van het dorp. Gelet op de behoefte aan woningen voor ouderen, starters en jonge gezinnen is woningbouw aan de zuidkant van het dorp logischer*

Antwoord: Er wordt niet expliciet gedeut wat wordt bedoeld met voorzieningen. Ook aan de noordzijde van het spoor zijn enkele voorzieningen aanwezig. Daarnaast is het begrip afstand op de schaal en omvang van het dorp beperkt. In het algemeen geldt dat bij verdere afwegingen en keuzes voor woningbouwlocaties verschillende aspecten een rol spelen, waaronder aanwezigheid van voorzieningen.

7. *Aan de zuidkant van het dorp zijn een goede mogelijkheden om het verkeer te ontsluiten. Extra belasting op het dorpslint moet worden voorkomen.*

Antwoord: Hooge Zwaluwe heeft geen gebiedsontsluitingswegen in de nabijheid, ook niet aan de zuidkant. De ontsluiting aan de zuidkant is derhalve even goed / slecht als aan de noordkant. Mee eens dat extra belasting op het dorpslint moet worden voorkomen. Ontsluiting van de bebouwing aan de

noordzijde zal dan ook vooral via de Ruilverkavelingsweg of Zoutendijk plaatsvinden.

8. *Is er inzicht in het aantal extra verkeersbewegingen als er voor woningbouw aan de noordkant van het dorp wordt gekozen en effect voor huidige bewoners die aan dorpslint wonen.*

Antwoord: In deze fase nog niet. Bij elke nieuwbouwwontwikkeling maakt een verkeersparagraaf onderdeel uit van de plannen. Dan wordt de verkeersgeneratie van de ontwikkeling en de afwikkeling in beeld gebracht.

9. *Afhankelijk van locatie (noord of zuidkant Hooge Zwaluwe) treden effecten op i.r.t. stikstof. De locatie aan de noordkant is gevoeliger.*

Antwoord: De stikstofdepositie speelt geen rol bij het benoemen van toekomstige potentiële woningbouwlocaties in een omgevingsvisie en vormt als zodanig geen afwegingskader. Dit komt pas aan bod bij een eventuele uitwerking van woningbouwplan in de vorm van een op te stellen omgevingsplan. In die fase zal onderzoek naar Stikstof deel uitmaken van het plan.

10. *Verwezen wordt naar de aanleg van een verbindingsweg bij realisatie van woningbouw aan de noordkant en effecten op stikstof.*

Antwoord: Bij een eventueel nadere uitwerking van plannen in een omgevingsplan, zullen dergelijke uitvoeringsvraagstukken worden meegenomen.

11. *Verbindingsweg aan noordzijde is niet nodig in de situatie dat gekozen wordt voor woningbouw aan de zuidzijde van het dorp.*

Antwoord: Nader onderzoek zal te zijner tijd uitwijzen of een verbindingsweg al dan niet nodig is. Overigens zijn de plannen voor een verbindingsweg reeds bestaand en bekend onder de naam bypass Horenhilsedijk – Zoutendijk.

12. *Grondslag aan noord en zuidzijde van het dorp verschilt. Aan noordzijde veengrond, dat het bouwen duurder maakt. Tevens kan op bouwschade door intensief bouwverkeer en het bouwen. Zijn deze punten meegenomen bij de overwegingen?*

Antwoord: Op basis van ruimtelijke overwegingen vinden in eerste instantie keuzes voor woningbouwlocaties plaats. Uiteraard zullen er verschillen zijn in de grondslag om te bouwen, maar deze spelen geen rol bij het aanwijzen van mogelijk toekomstige woningbouwlocaties. Ook bouwschade wordt gezien als een onderdeel van de uitwerking/uitvoering van een plan en is in dit stadium bij het vaststellen van de omgevingsvisie geen onderwerp.

13. *Kunt u ons garanderen dat dit geen schade aan de woningen zal veroorzaken?*

Antwoord: Het is niet aan de orde om in dit stadium uitspraken hieromtrent te doen.

14. *Openbaar groen en een groene woonomgeving is een belangrijk kwaliteit. Met woningbouw op voorgestelde locatie zal het mooie open landschap verdwijnen en daarmee de omgevingskwaliteit voor omwonenden achteruit, het leef en foerageergebied van de ransuilen, spechten en weidevogels en andere dieren worden verkleind.*

Antwoord: De gemeente dient te voldoen aan de groeiende behoefte naar woningen. Bij de vertaalslag van omgevingsvisie naar omgevingsplan zal, wanneer hier gekozen wordt voor een woningbouwontwikkeling, bij het opstellen en uitwerken van een woningbouwplan ook gekeken worden naar een goede inbedding van het groen.

15. *Het toevoegen van woningbouw aan de Grijsse wijk zal afbreuk doen aan het ontwerp en het open karakter van de wijk. Daarnaast zal de groene en open verbinding tussen De Grijsse Wijk en het aangrenzende weiland verdwijnen.*

Antwoord: Uitbreiding van het aantal woningen in onze gemeente betekent ook toevoeging van woningbouw in alle dorpen, ook in Hooge Zwaluwe. Zie ook HZ1.2 voor de uitleg over potentiële

woningbouwlocaties (markeringen).

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ2 – Burgemeester Vlaklaan, Hoog Zwaluwe
Ingediend op: 7 maart 2021

1. *In het rapport wordt de woningbehoefte niet aangegeven. Aantallen en planning wordt gemist.*

Antwoord: Aantallen en planning wordt opgenomen in Programma Wonen (dat nog opgesteld gaat worden).

2. *Gesignaleerd wordt ondergrond slecht is voor realiseren van woningbouw en wegen. Dit zal hoge (bouwrijpmaak)kosten met zich meebrengen.*

Antwoord: Zie HZ1.12

3. *Knotwilgenlaan wordt als landschappelijk hoogwaardige beëindiging van noordkant van het dorp ervaren. Met de realisatie van woningbouw verdwijnt dit.*

Antwoord: Het al dan niet behouden van een knotwilgenlaan is geen afwegingskader bij het aanwijzen van potentiële toekomstige woningbouwlocaties in een omgevingsvisie. Bij een nadere uitwerking van een woningbouwplan zal, wanneer hier gekozen wordt voor een woninbouwontwikkeling, te zijner tijd bezien worden of bij een ontwerp mogelijke randvoorwaarden ter behoud van een knotwilgenlaan kunnen worden meegegeven. In deze visie worden hier geen verdere uitspraken over gedaan.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ3 – Burgemeester Vlaklaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 5 maart 2021

Zie HZ1.1-7 en HZ1.12-15

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ4 – Burgemeester Vlaklaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 8 maart 2021

Zie HZ1.1-8 en HZ1.10-12, HZ6

In huidige situatie wordt al parkeeroverlast ervaren en zijn woningen in de Grijsse Wijk op momenten niet goed bereikbaar.

Antwoord: Elk nieuw woningbouwplan dient te voldoen aan de meest recente en geldende parkeernormen. Een toekomstig plan mag geen verslechtering van de parkeersituatie in een bestaande wijk met zich meebrengen. Andersom kan het niet zo zijn dat een nieuw woningbouwplan alle parkeerproblemen in een bestaande wijk zondermeer oplost.

Het parkeervraagstuk en de bereikbaarheid van een woonwijk zijn zaken die worden uitgewerkt in een omgevingsplan en/of bij specifieke bouwplannen. Op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie worden alleen kansrijke woningbouwlocaties geagendeerd.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ5 – Burgemeester Vlaklaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 5 maart 2021

Zie HZ1

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ6 – Korteweg, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 5 maart 2021

1. *Zoektocht naar de meest geschikte uitbreidingslocatie voor woningbouw in Hooge Zwaluwe zou worden afgewogen bij opstellen omgevingsvisie. Inwoners zouden in het kader van burgerparticipatie bij dit proces worden betrokken. Onbegrip en teleurstelling hierover wordt in brief gedeeld.*

Antwoord: In de omgevingsvisie hebben we de opgave voor woningbouw in Hooge Zwaluwe geagendeerd, waarbij we in eerste instantie hebben aangegeven dat mogelijkheden worden gezien aan de randen van Hooge Zwaluwe. Hiertoe zijn markeringen kansrijk voor woningbouw in de visie aangegeven. Dit zal als uitwerking van de visie als project of opgave voor Hooge Zwaluwe verder moeten worden opgepakt. Eerder is geconcludeerd dat in het dorp nauwelijks ruimte is. Gelet op woningbehoefte en de wens om ook in Hooge Zwaluwe woningen toe te voegen zal bij de uitwerking de mogelijkheden in het dorp (gebied Hooge Zwaluwe op de website van de visie) worden meegenomen. Om deze reden wordt in dit gebied in de visie een markering toegevoegd. Het gesprek met het dorp zal na vaststelling van de omgevingsvisie in het kader van de uitwerking worden gevoerd.

2. *Het gebied achter woning aan de Korteweg die bij Aanvulling structuurvisie in eerste instantie was aangegeven is opnieuw met een marker in de omgevingsvisie aangegeven. De argumenten uit de zienswijzen op Aanvulling structuurvisie (2019) zijn opnieuw van toepassing.*

Antwoord: Wij hebben hiervan kennisgenomen. In de omgevingsvisie wijzen we de plekken aan die mogelijk in aanmerking komen voor woningbouw. Het gesprek met het dorp zal na vaststelling van de omgevingsvisie worden gevoerd. Niet alle ruimtelijke en milieutechnische aspecten spelen een rol bij het benoemen van toekomstige potentiële woningbouwlocaties in een omgevingsvisie. Ze vormen dus als zodanig geen afwegingskader. Dat komt pas aan bod bij een eventuele uitwerking van een woningbouwplan en/of opstellen omgevingsplan.

3. *De ambitie is om 1500 woningen te realiseren. In de visie en in het OER wordt een verwijzing gemaakt dat tot aan 2030 minimaal 100 woningen per jaar worden gebouwd. Dit aantal strookt niet met de genoemde 1500 woningen in de komende 10 jaar. Een onderbouwing van de aantallen wordt gemist, voor de gemeente als geheel als ook voor Hooge Zwaluwe.*

Antwoord: Binnen Regionale Investerings Agenda (van de subregio Wonen Baronie) en Verstelijkingsakkoord Breda-Tilburg is de woningbouwopgave voor de komende 10 jaar verhoogd. Dit naar aanleiding van het verzoek vanuit Ministerie BZK om de woningbouw te versnellen. Vanuit de Randstad is een grote druk op de woningmarkt ontstaan, die niet alleen in de Randstad opgelost kan worden. Gemeente Drimmelen wil graag een bijdrage leveren aan de woningbouwopgave en heeft daarom de ambitie om meer woningen te realiseren. Zie ook beantwoording A7-14.

4. *De genoemde aantallen kunnen niet als uitgangspunt of onderbouwing gelden voor een uitwerking in een programma Wonen.*

Antwoord: Naast de ambitie voor meer woningen zal ook een Woningbehoefteonderzoek ten grondslag liggen aan het Programma Wonen en uitwerkingen van plannen.

5. *Bij het markeren van kansrijke locaties voor woningbouw wordt gebruik gemaakt van markers en aanvullende kaarten met sterren. Een toelichting hierop ontbreekt.*

Antwoord: Een toelichting hierop wordt opgenomen in de omgevingsvisie.

6. *Niet duidelijk is voor hoeveel woningen de gemeente de gebieden met een markering kansrijk vindt.*

Antwoord: Dit speelt geen rol bij het benoemen van toekomstige potentiële woningbouwlocaties in een omgevingsvisie en vormt als zodanig geen afwegingskader. Dit komt pas aan bod bij een eventuele uitwerking van woningbouwplan in de vorm van een op te stellen omgevingsplan. Verder zijn wij van mening dat de aangewezen plekken voldoende ruimte bieden voor het aantal woningen zoals genoemd in de tabel bij de ambitie 'Samen bouwen aan de gezonde toekomst'.

7. *Verzocht wordt om het gebied achter de woning aan de Korteweg niet als op te nemen als een voor woningbouw kansrijk gebied.*

Antwoord: In de omgevingsvisie wijzen we de plekken aan die mogelijk in aanmerking komen voor woningbouw. Het gesprek met het dorp zal na vaststelling van de omgevingsvisie worden gevoerd. Keuze van locatie is pas als uitwerking op de visie aan de orde.

8. *De gemeente heeft voorkeur voor inbreiding. Voor het dorp Hooge Zwaluwe wordt geen verwijzing gemaakt naar inbreidingsmogelijkheden. Onduidelijk is of dit is onderzocht.*

Antwoord: Verwezen wordt naar beantwoording bij 1.

9. *In het kader van de Aanvulling structuurvisie zijn mogelijke inbreidingslocaties aangedragen. Een onderzoek lijkt nu niet te hebben plaatsgevonden, zodat ook het aanwijzen van kansrijke uitbreidingslocaties nu geen legitieme grondslag heeft.*

Antwoord: Verwezen wordt naar beantwoording bij 1, 2 en 7.

10. *Keuze van markeren draagt niet bij aan de keuze en wens van de gemeente om het dorp minder langgerekt te maken maar juist te verdichten.*

Antwoord: Eerder is geconcludeerd dat er in de kern Hooge Zwaluwe nauwelijks ruimte is. Gelet op woningbehoefte en de wens om ook in Hooge Zwaluwe woningen toe te voegen zal bij de uitwerking de mogelijkheden in het dorp (gebied Hooge Zwaluwe op de website van de visie) worden meegenomen. Om deze reden wordt in dit gebied in de visie een markering toegevoegd.

11. *De ontwikkeling van de groenstrook zal hoge kosten met zich meebrengen. Dit betekent ook wat voor de prijsklasse van de woningen. Ingeschat wordt geen invulling kan worden gegeven aan type woningen waar behoefte aan is.*

Antwoord: De woningbehoefte zal worden opgenomen in de verdere aanpak en in het Programma Wonen.

12. *In huidige situatie is een hoogspanningsverbinding aanwezig. De sloop van deze verbinding ligt in de verre toekomst. De ontwerp-omgevingsvisie kan niet op ontwikkelmogelijkheden worden geanticipeerd. Ontwikkeling van locatie wordt belemmerd door aanleg nieuwe hoogspanningsverbinding.*

Antwoord: Er zijn in Hooge Zwaluwe een aantal locaties als kansrijk voor woningbouw gemarkeerd. Op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie agenderen wij deze locaties, we leggen niet vast waar exact gebouwd gaat worden. Er zal nader onderzoek en een integrale afweging moeten plaatsvinden om te bepalen of en wanneer een locatie voor woningbouw in aanmerking komt. Belmmering als gevolg van aanleg nieuwe hoogspanningsverbinding komt aan de orde bij deze verdere afweging keuze locatie en het opstellen van een omgevingsplan. Aanwezigheid van bestaande vitale infrastructuur zal een belangrijk onderdeel worden van het omgevingsplan. Aan het omgevingsplan worden straks nieuwe (woningbouw)ontwikkelingen getoetst. De gemeente zal Tennet actief betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan voor de gemeente Drimmelen. De gemeente wil in 2022 beschikken over een aanpak om te komen tot een omgevingsplan. Het omgevingsplan komt, onder de Omgevingswet, in plaats van het bestemmingsplan.

13. *Locatie is niet meegenomen in passende beoordeling/OER*

Antwoord: Alleen concrete locaties zijn meegenomen in passende beoordeling. Als de ontwikkelingen concreter worden (in het planproces) dan wordt een beoordeling uitgevoerd. Bij een visie op hoofdlijnen hoort een passende beoordeling op hoofdlijnen.

14. *Er wordt bij de aanwijzing tot kansrijk gebied voor woningbouwontwikkeling geen rekening gehouden met leef- en foerageergebied van verschillende vogelsoorten.*

Antwoord: De aanwezige flora en fauna speelt geen rol bij het benoemen van toekomstige potentiële woningbouwlocaties in een omgevingsvisie en vormt als zodanig geen afwegingskader. Dit komt pas aan bod bij de verdere afweging keuze locatie en een eventuele uitwerking van woningbouwplan.

15. *Op basis van stikstofkaart behorende bij OER wordt geconcludeerd dat het onwenselijk is om aangewezen gebied aan te wijzen voor woningbouw*

Antwoord: Dit is inderdaad een aandachtspunt met het oog op de Biesbosch. Daarmee wordt niet geconcludeerd dat het onwenselijk is, op basis van deze kaart is deze conclusie onjuist.

16. *Er zijn in Hooge Zwaluwe alternatieve locaties aan te wijzen die beter passen in de algemene visie van de gemeente en die ook beter passen bij wat de bewoners van het dorp wensen. Inwoners willen graag meedenken over passende alternatieven*

Antwoord: Verwezen wordt naar HZ6 bij nummer 1, 2 en 6.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1 en 5 aangepast.

Zienswijze HZ7 – Burgemeester Vlaklaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 8 maart 2021

HZ1.1, 6, 7 en 15

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ8 – Burgemeester Vlaklaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 10 maart 2021

Zie HZ1

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ9 – Burgemeester Vlaklaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 10 maart 2021

Zie HZ1

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

**Zienswijze HZ10 – Kleijnstraat, Hooge Zwaluwe, namens mede-inwoners
Ingediend op: 3 maart 2021**

1. *Betrokkenen reageren om het aanmerken van een mogelijke woningbouwlocatie aan de zuidkant van het dorp en maken bezwaar tegen het bestempelen van deze locatie als mogelijke woningbouwlocatie. Er wordt verwezen naar specifieke kadastrale nummers.*

Antwoord: De opgestelde omgevingsvisie heeft een hoog abstractieniveau en is feitelijk een visie op hoofdlijnen. Het is dan ook volkomen legitiem om alle potentiële woningbouwlocaties voor de kern Hooge Zwaluwe te benoemen, welke aan nadere studie zullen worden onderworpen.

2. *Verwezen wordt naar een uitspraak van de Raad van State in 2006 en correspondentie van de gemeente waarbij is aangegeven dat de Kern Hooge Zwaluwe aan de zuidkant als afgerond kan worden beschouwd.*

Antwoord: Hoewel door reclamant wordt verwezen naar een uitspraak van de Raad van State van 18 oktober 2006 is het altijd denkbaar en mogelijk dat nieuwe ontwikkelingen op basis van tijdsgesest en dynamiek kunnen veranderen. In 2006 heeft het bestaande wiel met aangrenzende grond een bestemming Natuur gekregen. Het gebied had voor die tijd een agrarische bestemming. Het gemeentebestuur beoogde dit gebied onbebouwd te laten en zodoende te laten fungeren als een groene buffer voor de zuidelijke rand van de kern Hooge Zwaluwe. Een inbedding met groen middels een nieuwe bestemming Natuurgebied i.p.v. Agrarische bestemming voorzag in een mooie natuurlijke afronding van zuidelijke woonrand in de kern Hooge Zwaluwe. In de omgevingsvisie wijzen we de plekken aan die mogelijk in aanmerking komen voor woning. Het gesprek met het dorp zal na vaststelling van de omgevingsvisie worden gevoerd. Hierbij zullen de in de zienswijzen aangegeven bezwaar- en aandachtspunten worden betrokken. Keuze van locatie is pas als uitwerking op de visie aan de orde.

3. *Ontwikkelmogelijkheden van het gebied met markering wordt beperkt door aanwezigheid van een gastransportleiding, ontsluitingsmogelijkheden op Kerkdijk, hoogteligging gronden, aanwezigheid van een waterkering en mogelijke problemen voor aansluiting op nuts en riolering.*

Antwoord: Er zijn in Hooge Zwaluwe een aantal locaties als kansrijk voor woningbouw gemarkeerd. Op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie agenderen wij deze locaties, we leggen niet vast waar exact gebouwd gaat worden. Er zal nader onderzoek en een integrale afweging moeten plaatsvinden om te bepalen of en wanneer een locatie voor woningbouw in aanmerking komt. Belemmering als gevolg van aanleg nieuwe hoogspanningsverbinding komt aan de orde bij deze verdere afweging keuze locatie en het opstellen van een omgevingsplan. Op civieltechnisch uitvoeringsvlak zijn er vele mogelijkheden om tot een oplossing te komen. Dergelijke afwegingen komen aan de orde bij de verdere afweging keuze locatie en het opstellen van een omgevingsplan.

4. *Verwezen wordt naar optie van Bewonersgroep Hooge Zwaluwe voor mekaar als markering aan de zuidkant van het dorp. Met deze optie wordt besloten karakter van het dorp verlaten.*

Antwoord: Een besloten karakter van een dorp kan eventueel worden geborgd met een groene inbedding. De langgerektheid van een dorp doet daar niets aan af.

5. *Verwezen wordt naar Interim-Omgevingsverordening van de Provincie, waarin het kenmerkende inrichtingspatroon van dit gebied, evenals in het bestemmingsplan, als beschermingswaardig wordt beschouwd.*

Antwoord: Alleen het bestaande dijklint heeft vanuit cultuurhistorisch oogpunt de status van beschermd dorpsgezicht gekregen. Dit geldt evenwel niet voor de later aangebouwde woonwijken. Toekomstige woningbouw is mogelijk mits die geen afbreuk doen aan de aanwezige cultuurhistorische waarden en kenmerken of deze versterken.

6. *Er zijn meerdere locaties in het dorp die als onderzoekslocatie voor woningbouw kunnen worden meegenomen. Genoemd wordt een locatie in het centrum van het dorp, nummer 3501, met de Sportlaan als toegangsweg, de omgeving nabij de Dagwinkel en Stationsweg, percelen nabij de Zwaluweseweg en Havenstraat.*

Antwoord: In de omgevingsvisie hebben we de opgave voor woningbouw in Hooge Zwaluwe geagendeerd, waarbij we in eerste instantie hebben aangegeven dat mogelijkheden worden gezien aan de randen van Hooge Zwaluwe. Hiertoe zijn markeringen kansrijk voor woningbouw in de visie aangegeven. Dit zal als uitwerking van de visie als project of opgave voor Hooge Zwaluwe verder moeten worden opgepakt. Eerder is geconcludeerd dat in het dorp nauwelijks ruimte is. Gelet op woningbehoefte en de wens om ook in Hooge Zwaluwe woningen toe te voegen zal bij de uitwerking de mogelijkheden in het dorp (gebied Hooge Zwaluwe op de website van de visie) worden meegenomen. Om deze reden wordt in dit gebied in de visie een markering toegevoegd. Het gesprek met het dorp zal na vaststelling van de omgevingsvisie in het kader van de uitwerking worden gevoerd.

7. *De suggestie wordt meegegeven om de nota Inbreidingslocaties kern Hooge Zwaluwe uit 1994 in het kader van de omgevingsvisie nog eens te beoordelen in verband met mogelijkheden invulling in het dorp.*

Antwoord: De nota Inbreidingslocatie Kern Hooge Zwaluwe is in 1994 nooit door de raad vastgesteld en kan derhalve niet als beleid worden aangehaald. Overigens zijn door de tijd heen veel inbreidingslocaties als zodanig met woningbouw ingevuld en dient de gemeente Drimmelen thans in het kader van de omgevingsvisie en op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie, richtinggevende uitspraken te doen over woningbouwlocaties naar de toekomst voor de kern Hooge Zwaluwe.

8. *Recht wordt behouden om in een latere fase van de procedure verdere stappen te ondernemen in verband met bezwaren tegen eventuele woningbouwontwikkeling.*

Antwoord: Tegen de vaststelling van de omgevingsvisie staat geen beroepsmogelijkheid meer open. Uiteraard is het wel mogelijk om te zijner tijd te reageren in het kader van een ruimtelijke procedure of omgevingsplan, wanneer wordt getracht te komen tot een ontwikkeling van een nieuwe woningbouwlocatie.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 6 aangepast.

Zienswijze HZ11 – De Wetering/Kleijnstraat, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 8 maart 2021

1. *Bewonersgroep reageert op het aanmerken van een mogelijke woningbouwlocatie aan de zuidkant van het dorp en verwijst naar een uitspraak Raad van State in 2006 en correspondentie van gemeente, waarbij is aangegeven dat de Kern Hooge Zwaluwe aan de zuidkant als afgerond kan worden beschouwd. Dit komt in diverse stukken terug.*

Antwoord: Verwezen wordt naar beantwoording bij HZ10.2

2. *Bij de aanvulling Structuurvisie is aangegeven dat uitbreiding aan de zuidkant van Hooge Zwaluwe beleidsmatig in aanmerking zou kunnen komen voor een ontwikkeling, maar gelet op de bijzondere landschappelijke kwaliteiten niet logisch is. Het gebied wordt gezien als een natuurlijke grens van het dorp, wat ook vanuit het integrale groenbeleidsplan wordt onderbouwd.*

Antwoord: In de aanvulling structuurvisie 2033 wordt gesteld dat er gezocht wordt naar ruimte voor 25-35 woningen en hiervoor locaties dienen te worden aangereikt, welke kunnen worden opgenomen in de omgevingsvisie. In het integrale groenbeleidsplan 2017-2026 worden geen specifieke kwaliteiten toegeschreven aan het zuidelijke gebied, behoudens het landschappelijke groen rondom het wiel.

3. *Er is onduidelijkheid over de aanwezige locaties voor woningbouw. Gevraagd wordt om duidelijkheid ten aanzien van de gebruikte kaarten met sterren en markering op website van de visie*

Antwoord: Op de website worden kansrijke locaties voor woningbouw met een markering geduid. De kaart bij de tekst met ster-markeren is gebruikt bij het bepalen van de ambities voor de Omgevingsvisie en het duiden van kansrijke woningbouwlocaties in november 2020 (opinionerende ambities Omgevingsvisie).

4. *Gevraagd wordt om de markering voor mogelijke woningbouwlocatie aan de zuidkant van Hooge Zwaluwe niet als kansrijk aan te merken en daarom uit de visie te halen.*

Antwoord: Verwezen wordt naar beantwoording bij HZ10.3

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ12 – Burgemeester Vlaklaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Verwezen wordt naar notitie van bewonersgroep Hooge Zwaluwe voor Mekaar en de in deze notitie opgenomen mogelijke locaties. Deze notitie is in eerder stadium, in het kader van Aanvulling Structuurvisie, kenbaar gemaakt*

Antwoord: Wij hebben hiervan kennisgenomen. In de omgevingsvisie hebben we de opgave voor woningbouw in Hooge Zwaluwe geagendeerd, waarbij we in eerste instantie hebben aangegeven dat mogelijkheden worden gezien aan de randen van Hooge Zwaluwe. Hiertoe zijn markeringen kansrijk voor woningbouw in de visie aangegeven. Dit zal als uitwerking van de visie als project of opgave voor Hooge Zwaluwe verder moeten worden opgepakt. Eerder is geconcludeerd dat in het dorp nauwelijks ruimte is. Gelet op woningbehoefte en de wens om ook in Hooge Zwaluwe woningen toe te voegen zal bij de uitwerking de mogelijkheden in het dorp (gebied Hooge Zwaluwe op de website van de visie) worden meegenomen. Om deze reden wordt in dit gebied in de visie een markering toegevoegd. Het gesprek met het dorp zal na vaststelling van de omgevingsvisie in het kader van de uitwerking worden gevoerd.

2. *In de zienswijze wordt een voorkeur aangegeven met betrekking tot te ontwikkelen locaties en de argumenten die in het kader van de aanvullingen als voors- en tegens zijn aangedragen: Kerkdijk zuidelijk deel - Zoutendijk westzijde - Korteweg westzijde/Ruilverkavelingsweg.*

Antwoord: De gemeente wil met haar omgevingsvisie slechts kansrijke woningbouwlocaties agenderen en gaat thans inhoudelijke niet verder in op zienswijzen welke locatie het meest geschikt zou zijn. Deze discussie staat ook los van de eigendomsverhoudingen.

3. *Bij het in aanmerking komen van locatie Korteweg/westzijde Ruilverkavelingsweg dient rekening te worden gehouden met de hoogspanningsverbinding ten aanzien van afstand en gezondheidsaspecten.*

Antwoord: Onderzoek op het gebied van gezondheid in relatie tot hoogspanningsverbindingen deel uit van de afwegingen bij de uitwerking van de visie ten aanzien van de kansrijke woningbouwlocaties.

4. *Het bouwen van (enkele) woningen in directe nabijheid van begraafplaats is niet wenselijk.*

Antwoord: Het al dan niet bouwen van enkele woningen in directe nabijheid van de begraafplaats is geen afwegingskader bij het aanwijzen van potentiële toekomstige woningbouwlocaties in een omgevingsvisie. Bij een nadere uitwerking en verdere afwegingen kan te zijner tijd bezien worden welke afstand t.a.v. een begraafplaats moet worden aangehouden. In deze visie worden hier geen verdere uitspraken over gedaan.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ13 – Wethouder Crezeelaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 9 maart 2021

Zie HZ1.1, 3, 5-7, 14, 15

De zuidkant van het dorp wordt als voorkeur aangemerkt voor uitbreiding woningbouw, waarbij rekening gehouden met worden bij aansluiting eerdere uitbreiding, inpassing en landschappelijke kwaliteiten.

Antwoord: De gemeente wil met haar omgevingsvisie slechts kansrijke woningbouwlocaties agenderen en gaat thans inhoudelijke niet verder in op zienswijzen welke locatie het meest geschikt zou zijn. Deze discussie staat ook los van de eigendomsverhoudingen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ14 – Korteweg, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 9 maart 2021

Zie HZ6

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1 en 5 aangepast.

Zienswijze HZ15 – Wethouder Marcuslaan, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 9 maart 2021

Zie HZ1.1-5, 14, 15

1. *De Grijze wijk/Korteweg is niet geschikt als ontsluitingsweg wanneer ontwikkeling van deze locatie t.b.v. woningbouw aan de orde is.*

Antwoord: De bereikbaarheid van een woonwijk zijn zaken die worden uitgewerkt in een omgevingsplan en/of bij specifieke bouwplannen. Op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie worden alleen kansrijke woningbouwlocaties geagendeerd.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ16 – Inwoner Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 9 maart 2021

Zie HZ1

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze HZ17 – Korteweg, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 8 maart 2021

Zie HZ6

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1 en 5 aangepast.

Zienswijze HZ18 – Hamseweg, Hooge Zwaluwe
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Mogelijkheden om bedrijf uit te breiden zijn noodzakelijk om een duurzame bedrijfsvoering te blijven garanderen.*

Antwoord: Hiervan nemen we kennis. We zijn een blauwgroene gemeente met ambitie voor behoud en versterking van natuurwaarden, maar dat neemt niet weg dat we geen oog hebben voor de huidige agrariërs. Het is wenselijk om de landbouwtransitie te stimuleren naar kringlooplandbouw en extensieve landbouw.

2. *De landbouwdoelstelling die de ZLTO heeft uitgebracht wordt gemist in de ontwerp-omgevingsvisie*

Antwoord: De ZLTO is nauw betrokken bij het opstellen van de visie. De benoemde zaken zijn grotendeels in lijn gebracht. Flexibiliteit en maatwerk staan daarbij bovenaan. In de toekomst blijven gemeente Drimmelen en ZLTO graag nauw in gesprek over toekomstige ontwikkelingen en kansen.

3. *Ontwikkelmogelijkheden worden afhankelijk gemaakt van de gestelde natuurdoelen en worden op grond van de Natuurbeschermingswet getoetst of deze ontwikkelingen significatie gevolgen hebben. Dit zal negatieve consequenties hebben voor het (agrarische) bedrijf. Doorvertaling van de natuurambities in het omgevingsplan hebben negatieve gevolgen voor het ontwikkeling en exploitatie van het bedrijf.*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt dit hele gebied nog aangeduid als eenduidig natuurwaarde. Dit gaan we aanpassen, waardoor het onder het thema Groene omgeving zal vallen. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie. Zo komen de verschillende soort groengebieden beter tot hun recht. De omgevingsvisie blijft een afwegingskader, geen toetsingskader. Dat betekent dat de omgevingsvisie nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt of beperkingen opwerpt, zoals hier gesuggereerd. Initiatieven worden getoetst aan het bestemmingsplan, straks aan het omgevingsplan.

4. *Gebied Biesbosch/NL Delta en natuurontwikkeling heeft steeds meer impact op agrariërs zonder dat deze een stem krijgen.*

Antwoord: De gemeente Drimmelen streeft naar een versterking van natuur en landschap in de schil van de Biesbosch. Enerzijds ten behoeve van natuurwaarden en biodiversiteit (robuustere natuur), maar ook om de recreatieve mogelijkheden in de schil te versterken om de recreatieve druk in de Biesbosch te verlagen. Ontwikkelingen in het agrarisch gebied zullen altijd in afstemming met de sector plaatsvinden.

5. *Gevraagd wordt naar de gebruikte kaarten in de ontwerp-omgevingsvisie, kaart met aanduiding natuurwaarden en kaart met natuurgebieden in Drimmelen. Waar komt de begrenzing uit voort bij aanduiding natuur en is omvang aan te geven?*

Antwoord: Diversiteit in groengebieden wordt opgenomen onder het thema Groene Omgeving conform de diverse groengebieden uit de structuurvisie. We maken daarbij onderscheid tussen agrarisch gebied met gemengde functies, agrarisch gebied met landschapswaarden en agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden. Zo omschrijven we verschillende waarden in het buitengebied van Drimmelen. Verdere uitdieping vindt plaats in het omgevingsplan.

6. *Gronden zijn ingekleurd met NNN-doelen (Natuurnetwerk Nederland). Hier staat geen compensatie tegenover, voor waardevermindering wordt gevreesd. Vergoed de gemeente waardedaling van gronden in deze gebieden?*

Antwoord: Nee, er is geen sprake van planschade op basis van de omgevingsvisie. Indien in de doorwerking naar het omgevingsplan wel specifieke belemmeringen worden opgenomen, kan dit wel voorkomen. Een regel uit een omgevingsplan is aangemerkt als schadeveroorzakend besluit in hoofdstuk 15 van de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet wordt gesproken over Nadeelcompensatie. Verder verandert er wel wat aan het moment van nadeelcompensatie (planschade) claimen. De Omgevingswet gaat volgens de huidige planning op 1 juli 2022 in werkingen.

Vanaf 2022 worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een omgevingsplan.

7. *Zijn grondeigenaren in het gebied met waarde natuur actief benaderd in verband met ontwerp-omgevingsvisie?*

Antwoord: Nee, er zijn geen grondeigenaren actief benaderd. Inwoners, bedrijven en organisaties hebben in het voortraject kunnen deelnemen aan digitale bijeenkomsten en een enquête in verband met input voor de visie. Deze input is meegenomen in het verdere traject waarbij de gemeente een afweging heeft gemaakt hoe in dit geval de waarde natuur is opgenomen in de ontwerp-omgevingsvisie. Voor de vast te stellen visie wordt een aanpassing wordt voorgesteld voor de waarde Natuur.

8. *Bereikbaarheid van bedrijf met vrachtwagens wordt steeds moeilijker in verband met beperkte ruimte groen/takken aan wegen en beperkingen voor vrachtwagens.*

Antwoord: Dit sluit niet aan bij het abstractieniveau van de omgevingsvisie. Als u dit wilt aankaarten dan kunt u het beste contact opnemen met de gemeente.

9. *Realisatie van verbindingsweg nabij Zoutendijk is wenselijk voor bereikbaarheid van het bedrijf.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen. Onder de toelichting van het kostenverhaal wordt de nieuwe aansluiting Zoutendijk genoemd in de omgevingsvisie.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 3, 5 en 7 aangevuld.

Zienswijze LZ1 – Inwoner Lage Zwaluwe
Ingediend op: 3 februari 2021

Door toename verkeer is een goede verkeersafwikkeling in en rond de haven van belang. De Flierstraat is er smal en onoverzichtelijk en geeft problemen.

Antwoord: Wanneer extra voorzieningen worden toegevoegd aan de haven van Lage Zwaluwe, is het inderdaad goed te kijken naar de ontsluiting daarvan. Geen van de toeleidende wegen zijn buitengewoon geschikt voor de afwikkeling van havenverkeer.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze LZ2 – Bewonersgroep Binnen Moerdijk (1)
Ingediend op: 24 februari 2021

1. *In de ontwerp-omgevingsvisie wordt ingegaan op de groen-blauwe identiteit, de landschappen en natuur. Bewonersgroep is van mening dat er in de polder absoluut geen geschikte ruimte is voor een bedrijventerrein bij stationsgebied Lage Zwaluwe. Gevraagd wordt om de passages over een bedrijventerrein met zoeklocatie station Lage Zwaluwe eruit te halen.*

Antwoord: De ambitie om de mogelijkheden voor het realiseren van een bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe te onderzoeken is losgelaten. De Drimmelse kant van de stationslocatie is een groene entree tot onze blauw-groene gemeente met ruimte voor agrariers en voor recreatieve mogelijkheden. De passage over onderzoek naar mogelijkheden voor een bedrijventerrein nabij station Lage Zwaluwe wordt daarom niet opgenomen in de definitieve omgevingsvisie. Zie o.a. A6.3.

2. *Met komst van een bedrijventerrein verliezen we het kenmerkende open-agrarische en juist zo kenmerkende karakter van de gemeente Drimmelen. Bij het bebouwen van dit gebied, zal het authentieke karakter van het open-agrarisch gebied en een uitvalshoek om te wandelen, fietsen etc. verloren gaan. Strookt niet met de ambities samen bouwen aan een gezonde toekomst en blauw-groene motor.*

Antwoord: Passages in de visies over mogelijke ontwikkeling bedrijventerreinen rondom station Lage Zwaluwe worden geschrapt. In dit gebied, zijde gemeente Drimmelen van het station wordt het groen-blauwe karakter belangrijker gevonden.

3. *Er zijn eerder plannen gemaakt, met Streeplandsedijk als contour. Bewoners worden nu weer met dergelijke plannen geconfronteerd, en dit naast de plannen voor de windmolens in dit gebied.*

Antwoord: Verwezen wordt naar beantwoording bij LZ2.1

4. *Er is wegens andere functies, waaronder agrarisch bedrijvigheid, beperkingen (nabijgelegen Natura 2000, pijpleidingen) en invullingen (windmolens) geen ruimte voor een bedrijventerrein. Niet nodig om dit gebied nu al te bestemmen voor toekomstig bedrijventerrein. Aangegeven wordt dat via mogelijkheden VAB-regelingen ruimte beschikbaar komt. Bij invulling als lokaal bedrijventerrein zullen Drimmelse werknemers dagelijks naar westelijke uithoek moeten reizen. Dit past niet in een duurzaam/groen beleid. De spoorlijn heeft geen toegevoegde waarde. Extra (vracht) verkeer zal afbreuk doen aan de natuur en woongenot in de polder en een (veiligheids)risico vormen voor de scholieren en OV-pendelaars voor wie de Streeplandsedijk een aanfietsroute is.*

Antwoord: De mogelijkheid voor de ontwikkeling van een toekomstig bedrijventerrein worden geschrapt uit de omgevingsvisie. Zie voor verdere onderbouwing LZ2.1 en 2.2.

5. *Verwezen wordt naar de conclusies vanuit de digitale bijeenkomsten. Niet te herkennen in relatie tot keuzes voor dit gebied.*

Antwoord: Tijdens de digitale bijeenkomst ter voorbereiding van de omgevingsvisie is inderdaad niet specifiek gesproken over dit gebied.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1, 2, 4 en 6 aangevuld.

Zienswijze LZ3 – Bewonersgroep Binnen Moerdijk (2)
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *In de visie wordt stationsgebied Lage Zwaluwe als mogelijke bedrijvenlocatie genoemd. Wordt hier Drimmels grondgebied bedoeld?*

Antwoord: Hier werd in eerste instantie inderdaad het grondgebied van de gemeente Drimmelen bedoeld. De mogelijkheid voor de ontwikkeling van een toekomstig bedrijventerrein wordt geschrapt uit de omgevingsvisie. Zie o.a. zienswijze LZ2.

2. *Waarom is bewonersgroep Binnen Moerdijk niet geraadpleegd in het voortraject?*

Antwoord: De bewonersgroepen zoals bekend op www.wijzijndrimmelen.nl zijn rechtstreeks benaderd. Verder zijn in het voortraject de inwoners, bedrijven en organisaties via verschillende media opgeroepen om een bijdrage te leveren bij de totstandkoming van de omgevingsvisie door deelname aan de digitale participatiebijeenkomsten en/of enquête.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1 aangepast.

Zienswijze LZ4 – Blauwe Sluis, Lage Zwaluwe
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *De missie Drimmelen zou het inzetten op een blauwgroene gemeente moeten zijn, waar het plezierig en gezond is om te wonen en te verblijven.*

Antwoord: Reactie wordt ter kennisgeving aangenomen. De blauwgroene propositie is sterk en zo hebben we dit ook verankerd in de ambitie 'Onze blauwgroene motor'. Naast deze ambitie/missie hebben we als gemeente nog drie andere ambities voor de komende 20 jaar, zoals een gezonde en levendige gemeente, maar ook op toekomstbestendigheid.

2. *Er vindt geen integrale afweging plaats, onderliggende analyses in de visie worden gemist. Specifieke aspecten van de zes dorpen komen nauwelijks uit de verf. De visie is geschreven vanuit een algemene achtergrond.*

Antwoord: De omgevingsvisie is van een dusdanig hoog abstractieniveau dat die niet ingaat op die specifieke kenmerken van de dorpen. Per dorp zijn wel beschrijvingen gemaakt op hoofdlijnen.

3. *Inwoner beschrijft het dorp en de kansen voor Lage Zwaluwe in aansluiting op (landelijke) opgaven, zoals woningbouw en duurzame energie. Zo biedt de woningbouwopgave Zwaluwe economische kansen en inzet op bereikbaarheid. Inzetten op een blauwgroen, slim en nul-op-de-meter dorp.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen. Reactie past bij onze ambities.

4. *Ga de samenwerking met Zwaluwse organisaties, bedrijven en inwoners aan voor de opgaven en oplossingen op lokaal schaalniveau van en maak gebruik van (rijks)projectsubsidies.*

Antwoord: In het verdere planproces wordt de omgeving nauw betrokken.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

**Zienswijze LZ5 – Streeplandsedijk, Lage Zwaluwe
Ingediend op: 15 februari 2021**

Zie LZ2.1-9

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1, 2, 4 en 6 aangevuld.

Zienswijze M1 – Inwoner Made
Ingediend op: 15 februari 2021

1. *Klimaatadaptatie heeft aandacht bij gebiedsontwikkeling, er zijn echter geen specifieke gebieden aangewezen waar bijvoorbeeld ingezet wordt op waterretentie. Een aantal (kansrijke) woningbouwlocaties worden wel geduid.*

Antwoord: De omgevingsvisie kent een andere opbouw dan voorheen een structuurvisie. De structuurvisie gaf concreter aan wat en waar, de omgevingsvisie geeft aan wat we belangrijk vinden en waar initiatieven aan moeten bijdragen. Ter illustratie: wanneer u vanuit het dorp Made de omgevingsvisie benaderd ziet u naast de kaart met markeringen met o.a. kansrijk voor woningbouw ook de verwijzingen naar thema's, ambities en waarden. Bij het onderdeel klimaat wordt verwezen naar maatregelen i.r.t. klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie wordt in de visie dus niet beschreven bij specifieke ontwikkelingen, maar moet gemeentebreed worden opgepakt en kansen moeten worden benut.

2. *Inwoner ziet een klimaatbos met overloop-vijver en ruimte voor recreatie als ambities voor Made Noord-West.*

Antwoord: De omgevingsvisie geeft aan welke initiatieven wel en niet passen. Op basis van de visie kunnen we samen gaan kijken of dit mogelijk is.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze M2 – Inwoner/bedrijf Made
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *Er bestaat behoefte aan ruimte op of bij bedrijventerreinen in de gemeente Drimmelen om nieuwe duurzame, energieneutrale en efficiënte bedrijven te realiseren, bijvoorbeeld door uitbreiding van Brieltjenspolder.*

Antwoord: In de omgevingsvisie is een uitbreiding van Brieltjenspolder aan de oostzijde van de bestaande bedrijven benoemd. Bedrijventerreinen en agrarische bedrijven zijn bij uitstek locaties waaraan we denken bij grootschalig zon op dak (zie RES).

2. *Het opwekken van eigen energie kan door bijvoorbeeld een eigen windturbine.*

Antwoord: In de visie is opgenomen dat we de kansen voor kleine windmolens op de kavels in het buitengebied verkennen, er is hiervoor nog geen specifiek beleid. Verder volgen we de RES.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze M3 – Inwoner/bedrijf Made
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *In de visie is de ontwikkeling van een natuurzone die de bestaande natuurgebieden verbindt opgenomen. Wat wordt de status van de onderliggende agrarische gronden?*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt dit hele gebied nog aangeduid als eenduidig natuurwaarden. Dit gaan we aanpassen, waardoor het onder het thema Groene omgeving zal vallen. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie. Diversiteit in groengebieden wordt opgenomen onder het thema Groene Omgeving conform de diverse groengebieden uit de structuurvisie. We maken daarbij onderscheid tussen agrarisch gebied met gemengde functies, agrarisch gebied met landschapswaarden en agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden. Zo omschrijven we verschillende waarden in het buitengebied van Drimmelen. Verdere uitdieping vindt plaats in het omgevingsplan.

2. *Grote druk op de gronden buiten het gebied met aanduiding natuur, dit leidt tot prijsstijgingen.*

Antwoord: Er is geen sprake van daling of stijging van grondwaarde op basis van de omgevingsvisie. Indien in de doorwerking naar het omgevingsplan wel specifieke belemmeringen worden opgenomen, kan dit wel voorkomen. Vanaf 2022 worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een omgevingsplan.

3. *Zijn grondeigenaren in het gebied met waarde natuur actief benaderd in verband met ontwerp-omgevingsvisie?*

Antwoord: Nee, er zijn geen grondeigenaren actief benaderd. Inwoners, bedrijven en organisaties hebben in het voortraject kunnen deelnemen aan digitale bijeenkomsten en een enquête in verband met input voor de visie. Deze input is meegenomen in het verdere traject waarbij de gemeente een afweging heeft gemaakt hoe in dit geval de waarde natuur is opgenomen in de ontwerp-omgevingsvisie. Een aanpassing wordt voorgesteld voor de waarde Natuur. Zie reactie bij punt 1.

4. *Er zijn privé bomen opgenomen op de waardevolle bomenkaart. Betrokkene heeft verzocht deze niet op te nemen omdat zij zeggenschap over hun eigendommen willen behouden.*

Antwoord: Op de concept waardevolle bomenkaart staan ook particuliere bomen opgenomen. We beoordelen de bomen aan de hand van een puntentelling en nemen deze bij een bepaalde score op. Naar verwachting wordt eind november 2021 de waardevolle bomenkaart in het college vastgesteld. In de vervolgfase kan een zienswijze worden ingediend en daarna is er nog een bezwaarprocedure. Geadviseerd deze besluitvorming te volgen. In de visie wordt een vermelding van deze waardevolle bomenkaart worden toegevoegd

5. *Streekproducten hoeven niet altijd biologisch geteeld te zijn of te worden.*

Antwoord: In de visie omschrijven we bij de ambitie Levendige dorpen ons toekomstbeeld van de gemeente: 'Streekproducten vormen een handelsmerk en worden samen met de natuur en recreatiemogelijkheden geprofileerd als "Drimmelens kwaliteitsproducten". Natuurlijk, biologisch en duurzaam.' Ondanks dat dit nu (nog) niet het geval is, zien wij dit als het gewenste toekomstbeeld en is daarmee een ambitie.

6. *Grondgebonden landbouw wordt in de visie niet goed toegelicht.*

Antwoord: Er is een korte toelichting opgenomen onder het thema "Agrarische sector", wat als passend wordt geacht bij het detailniveau van de omgevingsvisie.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De visie wordt op onderdeel 1 en 3 aangevuld.

Zienswijze M4 – Steelhovensedijk, Made
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Aangegeven dat uitbreiding van Brieltjenspolder niet tot de mogelijkheden behoort, tenzij dit ten koste gaat van landbouwgrond van betrokkene. Het betrekken van landbouwgrond is in tegenspraak met hetgeen over de ontwikkeling van de landbouw in de visie is opgenomen.*

Antwoord: De omgevingsvisie geeft aan welke functies er denkbaar zijn op een locatie. Deze kunnen ook op termijn worden gerealiseerd. Uitbreiding van bestaande bedrijventerrein ligt meest voor de hand in plaats van vestiging op een nieuwe plek. Brieltjenspolder is goed ontsloten en centraal gelegen. Uitbreiding vinden wij logisch. We zijn ons er van bewust dat dit op die plek ten koste gaat van landbouwgrond.

2. *De ontwerp-omgevingsvisie en ontwerp-OER vormen een eenheid. In de passages over bedrijventerreinen en uitbreidingsmogelijkheden zitten verschillen. Dit blijkt uit de stukken over de OER en de hierin beschreven keuze 15. Daarmee wordt verwezen naar behandeling van stukken op respectievelijk 29 september en 13 oktober 2020.*

Antwoord: Het OER heeft een andere rol dan de omgevingsvisie. Het OER toetst de effecten op de leefomgeving van de gemaakte keuzes in de omgevingsvisie. Er is op een bepaald moment een ijkmoment geweest van de omgevingsvisie om daarop het OER te schrijven. Vervolgens hebben we in de wisselwerking tussen OER en omgevingsvisie enkele aanbevelingen uit het OER overgenomen in de visie. Deze wisselwerking wordt in de definitieve OER nader toegelicht, Wordt met de vaststelling van de visie aan raad aangeboden.

3. *Het streven om de diversiteit in de regionale landbouw te versterken en waar mogelijk uit te breiden worden ondersteund. Dit geldt tevens voor de Drimmelse boer als hoeder van de kernkwaliteiten van het cultuurlandschap.*

Antwoord: Wij omarmen dit en hebben dit ook als waarde en ambitie opgenomen in de omgevingsvisie.

4. *In de visie is de ontwikkeling van een natuurzone die de bestaande natuurgebieden verbindt opgenomen. Gevreesd wordt voor weer strengere eisen op het gebied van milieu en klimaat. Betrokkene is tegen elke aanscherping van eisen die voortvloeien uit de beoogde natuurontwikkeling en die in hoge mate de bedrijfsvoering kan beïnvloeden. Voor wat betreft natuurontwikkeling aan de randen van de dorpen worden dezelfde zorgen geuit.*

Antwoord: De opgestelde omgevingsvisie heeft een hoog abstractieniveau en is feitelijk een visie op hoofdlijnen. Aan de visie zijn geen regels verbonden, het geeft alleen de inzichten/wensen voor de toekomst. De visie zal worden aangepast met betrekking tot de waarde natuur. Zie hiervoor o.a. reactie op zienswijze A14.6.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze M5 – Prinsenvolderstraat, Made
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Er is in de visie een groot gebied aangemerkt als natuur. De gemeente heeft geen idee van de impact van deze ontwikkeling op de landbouw.*

Antwoord: De opgestelde omgevingsvisie heeft een hoog abstractieniveau en is feitelijk een visie op hoofdlijnen. Aan de visie zijn geen regels verbonden, het geeft alleen de inzichten/wensen voor de toekomst. De visie zal worden aangepast met betrekking tot de waarde natuur. Zie hiervoor o.a. reactie op zienswijze A14.6.

2. *In de visie staat vermeld dat de getijdewerking nabij Gat van Ham terug moet komen. Hier kan betrokkene met het huidige gebruik van de gronden, niet mee uit de voeten.*

Antwoord: De omgevingsvisie blijft een afwegingskader, geen toetsingskader. Dat betekent dat de omgevingsvisie nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt of beperkingen opwerpt. Wel hebben we als gemeente ambities om bijvoorbeeld op deze locatie natuurlijke elementen terug te brengen. Zie verder beantwoording onder punt 1 en verwijzing naar A14.6.

3. *Passages over moderne landbouw en intensief grondgebruik zijn theoretisch. Betrokkene geeft aan dat een andere manier van landbouw moet passen bij ambities van de boeren zelf.*

Antwoord: De omgevingsvisie is van een dusdanig hoog abstractieniveau dat die niet ingaat op specifiek uitvoering. Wij hebben de waarden en ambities geformuleerd en zijn ons er van bewust dat bedrijven en burgers de ambities mee waar moeten maken. We willen uitnodigen en faciliteren, maar kunnen niet altijd verplichten.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze TH1 – Inwoner Terheijden
Ingediend op: 23 februari 2021

Verzoek tot opnemen perceel sectie 1, sectie I, nummer 1101 als toekomstige bouwlocatie. Het perceel groot 550 m2 is te klein voor agrarisch gebruik en past uitstekend in de lintbebouwing.

Antwoord: Dit deel van Terheijden is aangewezen als kansrijk voor woningbouw. In de omgevingsvisie worden de toekomstige woningbouwlocaties niet op perceelsniveau vastgelegd. De markering kansrijk voor woningbouw geeft aan dat deze omgeving kansrijk wordt gezien voor woningbouw en dat nadere verkenningen hierop zullen plaatsvinden.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze TH2 – Bewoners Kalkvliet, Rode Vaart
Ingediend op: 3 maart 2021

1. *Gevraagd wordt om aan te geven van welke woningbehoefte prognose in de ontwerp-omgevingsvisie wordt uitgegaan. De provinciale prognose van september 2020 geeft geen onderbouwing van de genoemde 1.110 woningen. In het kader van de aanvulling structuurvisie is het punt met betrekking tot woningbehoefte ook aangedragen. Gemeente wil nog altijd meer bouwen dan nodig volgens de cijfers.*

Antwoord: Binnen Regionale Investerings Agenda (van de subregio Wonen Baronie) en Verstelijkingsakkoord Breda-Tilburg is de woningbouwopgave voor de komende 10 jaar verhoogd. Dit naar aanleiding van het verzoek vanuit Ministerie BZK om de woningbouw te versnellen. Vanuit de Randstad is een grote druk op de woningmarkt ontstaan, die niet alleen in de Randstad opgelost kan worden. Gemeente Drimmelen wil graag een bijdrage leveren aan de woningbouwopgave en heeft daarom de ambitie om meer woningen te realiseren. Zie ook reactie op zienswijze A7.14

2. *Met het toevoegen van een extra woningbouwlocatie komt de weg vrij om de locatie Munnikenhof – Kalkvliet te ontzien voor woningbouw, waarmee onder andere de groen bufferzone onaangetast blijft.*

Antwoord: In de toekomst staan we als gemeente open voor initiatieven die bijdragen aan de woningbouwopgave. Dergelijke plannen worden getoetst aan bestemmingsplan (nu) of omgevingsplan (straks). In de omgevingsvisie wordt in de tekst en met markeringen nog de richtingen aangeduid die kansrijk worden geacht voor verdere uitbreiding. Nadere verkenningen hierop zullen in de toekomst moeten plaatsvinden. Via de Omgevingsvisie agenderen wij deze locaties. We zullen vervolgens via een programma Wonen aangegeven hoe en wanneer uitwerking wordt opgestart. De bouwlocaties uit de aanvulling structuurvisie in ieder geval zijn overgenomen. Die staan niet opnieuw ter discussie.

3. *Gevraagd wordt naar verschil in status bij markeringen, locaties die vanuit aanvulling Structuurvisie zijn meegenomen naar ontwerp-omgevingsvisie en de locatie aangegeven met groene markering aan noord-westkant.*

Antwoord: Over de locaties besloten in de aanvulling structuurvisie heeft de gemeenteraad al een uitspraak gedaan en zijn de ruimtelijke mogelijkheden al onderzocht. De met markeringen aangegeven kansrijke locaties zijn de richtingen waar aan verdere uitbreiding wordt gedacht, maar waar de feitelijke haalbaarheid, ruimtelijke inpassing etc nog moet worden onderzocht en dus via de omgevingsvisie wordt geagendeerd. De omgevingsvisie maakt nog geen concrete ontwikkelingen mogelijk of werpt belemmeringen op, maar initiatieven worden nog altijd getoetst aan het bestemmingsplan, straks omgevingsplan.

4. *Bij het thema bereikbaarheid wordt voornamelijk aandacht besteed aan bereikbaarheid van elke kern. Er gaat weinig aandacht uit naar het verkeer en bereikbaarheid in de kernen. Met vele bouwlocaties, veranderende samenstelling van de bevolking en veranderende vervoersmiddelen zal ook het verkeersbeeld er anders uit gaan zien. Hoe gaat de gemeente hiermee om en hoe wordt dit in beleid meegenomen?*

Antwoord: In de omgevingsvisie wordt bij thema bereikbaarheid ook ingegaan op veranderingen. Bij elke nieuwbouwwontwikkeling maakt een verkeersparagraaf onderdeel uit van de plannen. Dan wordt de verkeersgeneratie van de ontwikkeling en het effect daarvan op de omgeving in beeld gebracht. Verder hebben we een apart verkeersbeleid, namelijk het Beleidsplan Verkeer en Vervoer.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze TH3 – Schuivenoordseweg, Terheijden
Ingediend op: 7 maart 2021

1. *Er wordt verduidelijking gevraagd van de aanduiding natuur/groene omgeving in de omgevingsvisie die voor een deel over de percelen en nabijheid van het bedrijfsperceel van betrokkene is opgenomen. Dit ook met betrekking tot wisselende afstand van de zone tot aan de Mark.*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt dit hele gebied nog aangeduid als eenduidig landschappelijke en/of natuurwaarde. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie. Zo komen de verschillende soort groengebieden beter tot hun recht. De omgevingsvisie blijft een afwegingskader, geen toetsingskader. Dat betekent dat de omgevingsvisie nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt of beperkingen opwerpt, zoals hier gesuggereerd. Initiatieven worden getoetst aan het bestemmingsplan, straks aan het omgevingsplan. Zie o.a. ook reactie op zienswijzen A14.6.

2. *Wat betekent het toekennen van de waarde natuur voor de bedrijfsactiviteiten en ontwikkelmogelijkheden, brengt dit belemmeringen of gevolgen voor grondwaarde met zich mee?*

Antwoord: Er is geen sprake van daling van grondwaarde en dus planschade op basis van de omgevingsvisie. Indien in de doorwerking naar het omgevingsplan wel specifieke belemmeringen worden opgenomen, kan dit wel voorkomen. Een regel uit een omgevingsplan is aangemerkt als schadeveroorzakend besluit in hoofdstuk 15 van de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet wordt gesproken over Nadeelcompensatie. Verder verandert er wel wat aan het moment van nadeelcompensatie (planschade) claimen. De Omgevingswet gaat volgens de huidige planning op 1 juli 2022 in werking. Vanaf 2022 worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een omgevingsplan.

3. *Wat zijn de plannen van de gemeente voor dit soort gebieden?*

Antwoord: De opgestelde omgevingsvisie heeft een hoog abstractieniveau en is feitelijk een visie op hoofdlijnen. Aan visie zijn geen regels verbonden, het geeft alleen de inzichten/wensen voor de toekomst. Er zijn aan de visie nog geen concrete plannen verbonden, die doorvertaling wordt gemaakt in het omgevingsplan.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De omgevingsvisie wordt op punt 1 aangevuld.

Zienswijze TH4 – Kalkvliet, Terheijden
Ingediend op: 8 maart 2021

1. *In de ontwerp-omgevingsvisie is met een markering een gebied tussen A59, Molenstraat en N285 aangewezen als kansrijk voor woningbouw. Eerder is deze locatie niet als zodanig bestempeld. Gevraagd wordt of hier alsnog mogelijkheden worden gezien en deze locatie als extra woningbouwlocatie voor Terheijden wordt beschouwd?*

Antwoord: Eerder zijn er in het kader van aanvulling structuurvisie uitbreidingslocaties vastgesteld. Deze zijn opgenomen (met markers aangegeven) in de omgevingsvisie. Op een aantal plekken zien we nog verdere mogelijkheden voor uitbreiding. Dit zijn plekken die gemarkeerd zijn als kansrijk voor woningbouw. Op het abstractieniveau van de Omgevingsvisie agenderen wij deze locatie, we leggen niet vast waar exact gebouwd gaat worden. Er zal nader onderzoek en een integrale afweging moeten plaatsvinden om te bepalen of en wanneer een locatie voor woningbouw in aanmerking komt. Dit zal in het kader van het programma Wonen verder moeten worden uitgewerkt.

2. *Betrokkenen heeft kenmerken en aandachtspunten van een drietal locaties in Terheijden (Lageweg, Kalkvliet-Munnikenhof en Noord-west) op een rijtje gezet in relatie tot ontwikkelmogelijkheden. Het gaat hierbij o.a. om omvang, programma, eigendom en beperkingen. Gevraagd wordt of de gemeente deze punten ondersteunt.*

Antwoord: In de toekomst staan we als gemeente open voor initiatieven die bijdragen aan de woningbouwopgave. Dergelijke plannen worden getoetst aan bestemmingsplan (nu) of omgevingsplan (straks). In de omgevingsvisie zijn de plekken die in bij de besluitvorming over Aanvulling structuurvisie al zijn vastgelegd gemakeerd. Verder wordt met markeringen nog de richtingen aangeduid die kansrijk worden geacht voor verdere uitbreiding. Nadere verkenningen hierop zullen in de toekomst moeten plaatsvinden. Zie ook punt 1.

3. *Is de gemeente bereid om de prioritering van de woningbouwlocaties in Terheijden te heroverwegen?*

Antwoord: In Terheijden zijn extra woningen nodig, die niet op één of enkele locaties gerealiseerd kunnen worden. Daarom zijn er diverse locaties nodig. Zie verder beantwoording punt 2.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze TH5 – Munnikenhof, Terheijden
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *Er wordt verduidelijking gevraagd van de aanduiding natuur/groene omgeving in de omgevingsvisie. Met name de ligging aan westzijde van de N285 verdient aandacht.*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt dit hele gebied nog aangeduid als eenduidig landschappelijke en/of natuurwaarde. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie. Zo komen de verschillende soort groengebieden beter tot hun recht. De omgevingsvisie blijft een afwegingskader, geen toetsingskader. Dat betekent dat de omgevingsvisie nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt of beperkingen opwerpt. Initiatieven worden getoetst aan het bestemmingsplan, straks aan het omgevingsplan. Zie o.a. ook reactie op zienswijzen A14.6.

2. *Wat betekent het toekennen van de waarde natuur voor de bedrijfsactiviteiten en ontwikkelmogelijkheden, brengt dit belemmeringen of kosten met zich mee?*

Antwoord: Er is geen sprake van daling van grondwaarde en dus planschade op basis van de omgevingsvisie. Indien in de doorwerking naar het omgevingsplan wel specifieke belemmeringen worden opgenomen, kan dit wel voorkomen. Een regel uit een omgevingsplan is aangemerkt als schadeveroorzakend besluit in hoofdstuk 15 van de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet wordt gesproken over Nadeelcompensatie. Verder verandert er wel wat aan het moment van nadeelcompensatie (planschade) claimen. De Omgevingswet gaat volgens de huidige planning op 1 juli 2022 in werking. Vanaf 2022 worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een omgevingsplan.

3. *Verzocht wordt om op te nemen dat bermen met giftig onkruid tijdig voor het zaaien worden gemaakt.*

Antwoord: De opgestelde omgevingsvisie heeft een hoog abstractieniveau en is feitelijk een visie op hoofdlijnen. Dit sluit niet aan bij het abstractieniveau van de visie.

4. *Een legenda op het kaartmateriaal ontbreekt, er wordt gebruikt gemaakt van diverse groene vlakken. Duidelijkheid over gebruik en status is gewenst.*

Antwoord: Het kaartmateriaal aan de rechterzijde van de website dient als interactieve kaart, hierbij hoort geen legenda. Wanneer met de muis over het desgewenste groene vlak gaat, licht er op waar het voor dient. Als u hierop klikt dan ontvouwt zich de tekst die hierbij behoort. Voor meer informatie zie 'Hoe werkt de website' aan de linkerzijde van de hoofdpagina.

5. Niet alle straatnamen zijn goed opgenomen in de visie.

Antwoord: De website maakt gebruik van een bestaande onderlaag van ESRI, vergelijkbaar met GoogleMaps. Hierin kunnen wij geen wijzigingen aanbrengen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De omgevingsvisie wordt op punt 1 aangevuld, zoals ook bij eerdere zienswijzen benoemd.

Zienswijze TH6 – Schuivenoordseweg, Terheijden
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *Er wordt verduidelijking gevraagd van de aanduiding natuur/groene omgeving in de omgevingsvisie die voor een deel over de percelen en nabijheid van het bedrijfsperceel van betrokkene is opgenomen.*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt dit hele gebied nog aangeduid als eenduidig landschappelijke en/of natuurwaarde. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie. Zo komen de verschillende soort groengebieden beter tot hun recht. De omgevingsvisie blijft een afwegingskader, geen toetsingskader. Dat betekent dat de omgevingsvisie nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt of beperkingen opwerpt. Initiatieven worden getoetst aan het bestemmingsplan, straks aan het omgevingsplan. Zie oa ook reactie op A14.6.

2. *In hoeverre beïnvloedt de aangegeven natuurwaarden de bedrijfsactiviteiten? Gevreesd wordt dat dit nadelige effecten heeft.*

Antwoord: Er is geen sprake van consequenties voor bedrijfsactiviteiten op basis van de omgevingsvisie. Indien in de doorwerking naar het omgevingsplan wel specifieke belemmeringen worden opgenomen, kan plaschade wel voorkomen. Een regel uit een omgevingsplan is aangemerkt als schadeveroorzakend besluit in hoofdstuk 15 van de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet wordt gesproken over Nadeelcompensatie. Nu is dit echter nog niet aan de orde.

3. *Betrokkene verzoekt om desbetreffende landbouwpercelen niet te belasten met de waarde natuur.*

Antwoord: Verwezen wordt naar beantwoording bij 1.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De omgevingsvisie wordt op punt 1 aangevuld, zoals ook bij eerdere zienswijzen benoemd.

Zienswijze TH7 – Witteweg, Terheijden
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Er wordt verduidelijking gevraagd van de aanduiding natuur/groene omgeving in de omgevingsvisie die voor een deel over de percelen van betrokkene is opgenomen. Er wordt geen duidelijkheid gegeven hoe begrenzing van het gebied tot stand is gekomen.*

Antwoord: In de ontwerp-omgevingsvisie wordt dit hele gebied nog aangeduid als eenduidig landschappelijke en/of natuurwaarde. Dit gaan we wijzigen. We nemen in de definitieve omgevingsvisie de diversiteit in groengebieden over conform de structuurvisie Diversiteit in groengebieden wordt opgenomen onder het thema Groene Omgeving conform de diverse groengebieden uit de structuurvisie. We maken daarbij onderscheid tussen agrarisch gebied met gemengde functies, agrarisch gebied met landschapswaarden en agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden. Zo omschrijven we verschillende waarden in het buitengebied van Drimmelen. Verdere uitdieping vindt plaats in het omgevingsplan.

2. *Wat betekent het toekennen van de waarde natuur voor de bedrijfsactiviteiten en ontwikkelmogelijkheden, brengt dit belemmeringen of gevolgen voor waarde met zich mee?*

Antwoord: Er is geen sprake van daling van grondwaarde en dus planschade op basis van de omgevingsvisie. Indien in de doorwerking naar het omgevingsplan wel specifieke belemmeringen worden opgenomen, kan dit wel voorkomen. Een regel uit een omgevingsplan is aangemerkt als schadeveroorzakend besluit in hoofdstuk 15 van de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet wordt gesproken over Nadeelcompensatie. Verder verandert er wel wat aan het moment van nadeelcompensatie (planschade) claimen. De Omgevingswet gaat volgens de huidige planning op 1 juli 2022 in werking. Vanaf 2022 worden de voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een omgevingsplan.

3. *Gevraagd wordt naar verschil in kaarten bij thema natuur en welke bepalend is.*

Antwoord: De visie wordt op dit onderdeel gewijzigd. Diversiteit in groengebieden wordt opgenomen onder het thema Groene Omgeving conform de structuurvisie. De omgevingsvisie is een integrale visie met strategische hoofdkeuzen van beleid en ambities voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Hierin worden verschillende gebieden aangeduid. Deze gebieden zijn echter niet zo hard als bij bijvoorbeeld een bestemmingsplan. Visie maakt nog geen concrete ontwikkelingen mogelijk of belemmeringen – maar nog altijd bestemmingsplan, straks omgevingsplan.

4. *Betrokkene had vooraf geïnformeerd willen worden over de aanpak en aanduiding in de visie.*

Antwoord: Inwoners, bedrijven en organisaties hebben in het voortraject kunnen deelnemen aan digitale bijeenkomsten en een enquête in verband met input voor de visie. Deze input is meegenomen in het verdere traject waarbij de gemeente een afweging heeft gemaakt hoe in dit geval de landschappelijke en/of natuurwaarde is opgenomen in de ontwerp-omgevingsvisie.

5. *In het Buitengebied wordt naar mening van de betrokkene rekening gehouden met klimaatverandering en opvang van water. Deze opgave spitst zich vooral toe op de kernen.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

6. *Het stimuleren van behoud en aanbrengen van beplanting om boerderijen moet gestimuleerd worden. Tevens zou het mogelijk moeten zijn om het te verplaatsen als deze ergens anders een betere functie heeft.*

Antwoord: Wij vinden landschappelijke inpassing van agrarische bedrijven van groot belang.

7. *Gronden die onderdeel uitmaken van EVZ-zones zijn vruchtbaar en moeten behouden blijven voor de landbouw.*

Antwoord: De ecologische verbindingszones binnen de gemeente willen we nog verder met elkaar

in verbinding brengen, zoals omschreven onder de waarde Natuur in de ontwerp-omgevingsvisie. De waarde Natuur gaan we echter aanpassen, deze informatie zal onder het thema Groene omgeving vallen.

8. *Betrokkene geeft aan dat de landbouw ruimte heeft moeten maken voor natuur en niet andersom zoals in de visie is gesteld en reageert op de gevolgen voor de natuur.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen. In de laatste jaren is zeker de trend gewijzigd waarbij landbouw ruimte maakt voor natuur, maar de decennia en eeuwen ervoor was het genoemde waar: natuur maakte steeds meer ruimte voor landbouw en dat zien we in ons landschap terug.

9. *De landbouw kan veel last hebben naar aanleiding van ecologisch bermbeheer door kruiden, insecten e.d. die overwaaien, waardoor opbrengsten en/of kwaliteit van producten daalt.*

Antwoord: De opgestelde omgevingsvisie heeft een hoog abstractieniveau en is feitelijk een visie op hoofdlijnen. Dit sluit niet aan bij het abstractieniveau van de visie.

10. *Bij de binnenvlakte van Terheijden wordt aangegeven dat het een belangrijk broedgebied voor met name zangvogels en een belangrijke rust- en foerageerplaats voor trekkende vogels is. Volgens betrokkene foerageren deze vogels op landbouwgronden.*

Antwoord: Landbouw en natuurdoelen kunnen volgens ons goed samengaan. Dit is een mooi voorbeeld daarvan.

11. *Gevraagd wordt hoe belanghebbenden, waaronder buiten de gemeente wonende grondeigenaren, zijn geïnformeerd.*

Antwoord: De grondeigenaren zijn niet actief separaat benaderd. Zie reactie bij punt 4.

12. *Betrokkene is het oneens dat in een visie uitspraken worden gedaan over andermans gronden.*

Antwoord: De omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen voor de toekomst van het hele grondgebied van de gemeente Drimmelen. Daarbij doen we uitspraken over gewenste ontwikkelingen waarin de kwaliteit van de leefomgeving centraal komt te staan. De omgevingsvisie zelf maakt nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk, ook niet op andermans gronden, maar geven wel een richting aan waar we naar toe willen.

13. *Inzet zal in eerste instantie op behoud en onderhoud van bestaande natuur moeten plaatsvinden.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze W1 – Zuidveren, Wagenberg
Ingediend op: 10 februari 2021

1. *De vraag naar woningbouw in Wagenberg is groot. Plannen die inspelen op de vraag naar woningen voor starters en/of ouderen dragen bij aan leefbaarheid van het dorp.*

Antwoord: De gemeente is er mee eens dat plannen moeten bijdragen aan de invullen woningbehoefte en moeten bijdragen aan leefbaarheid van het dorp.

2. *Gevraagd wordt om een locatie aan Zuidveren als ontwikkellocatie in Wagenberg aan de omgevingsvisie toe te voegen. Dit met een oog op natuurinclusieve en energieneutrale woningbouw.*

Antwoord: In de toekomst staan we als gemeente open voor initiatieven die bijdragen aan de woningbouwopgave. Dergelijke plannen worden getoetst aan bestemmingsplan (nu) of omgevingsplan (straks). In de omgevingsvisie zijn de plekken die in bij de besluitvorming over Aanvulling structuurvisie al zijn vastgelegd gemakeerd. Verder wordt met markeringen nog de richtingen aangeduid die kansrijk worden geacht voor verdere uitbreiding. In Wagenberg wordt mogelijkheden gezien aan de westrand van het dorp en nabij Hofstad. Deze visie wordt in de tekst ondersteund met een kaart. De markering op de website van de ontwerp-omgevingsvisie verwees hier niet naar. Dit zal nog worden aangepast. De mogelijkheden aan de westrand van het dorp zijn mogelijk groter dan voor de invulling van de behoefte. Bij de verdere afweging van initiatieven zal, naast de meer ruimtelijke en stedenbouwkundige overwegingen, worden beoordeeld of een woningbehoefte wordt ingevuld, het initiatief onderscheidend is, en toegevoegde waarde heeft voor Wagenberg.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De omgevingsvisie wordt op punt 2 aangevuld.

Zienswijze W2 – Ruimte voor Ruimte ontwikkelingsmaatschappij
Ingediend op: 5 maart 2021

Mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling aan de Kerkstraat in Wagenberg, waarbij na beëindiging van bedrijfsmatige activiteiten en sloop/sanering van opstallen op basis van de RvR-regelen een woningbouwplan ter afronding van de kern Wagenberg kan worden gerealiseerd. Dit ter versterking van het woon – en leefklimaat en realiseren van doorstroming. Verzocht wordt om dit Ruimte voor Ruimte initiatief mee te nemen in de omgevingsvisie.

Antwoord: In de toekomst staan we als gemeente open voor initiatieven die bijdragen aan de woningbouwopgave. Dergelijke plannen worden getoetst aan bestemmingsplan (nu) of omgevingsplan (straks). In de omgevingsvisie zijn de plekken die in bij de besluitvorming over Aanvulling structuurvisie al zijn vastgelegd gemarkeerd. Verder wordt met markeringen nog de richtingen aangeduid die kansrijk worden geacht voor verdere uitbreiding. In Wagenberg wordt mogelijkheden gezien aan de westrand van het dorp en nabij Hofstad Deze visie wordt in de tekst ondersteund met een kaart. De markering op de website van de ontwerp-omgevingsvisie verwees hier niet naar. De locatie aan de Kerkstraat valt in stedelijk gebied. Op deze locatie kan met het slopen en saneren van bedrijfsopstallen een kwaliteitsslag worden gemaakt. Het vigerende gemeentelijk beleid met betrekking tot Ruimte voor Ruimte is uitgangspunt bij deze Omgevingsvisie. Bij de verdere afweging geldt, dat naast de meer ruimtelijke en stedenbouwkundige overwegingen, wordt beoordeeld of een woningbehoefte wordt ingevuld, het initiatief onderscheidend is, en toegevoegde waarde heeft voor Wagenberg.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De tekst van de omgevingsvisie wordt op bovenstaand punt aangevuld.

Zienswijze W3 – Hofstad, Wagenberg
Ingediend op: 8 maart 2021

1. *In de ontwerp-omgevingsvisie wordt verwezen naar woningbouwmogelijkheden op locatie Hofstad. Betrokkene zijn niet voornemens om hiervoor c.q. voor plannen van derden eigendommen in te zetten. Het gebied is niet geschikt i.v.m. ontsluitingsmogelijkheden en bereikbaarheid.*

Antwoord: Deze locatie is niet aangemerkt bij besluitvorming over de Aanvulling structuurvisie. In de omgevingsvisie zijn de plekken die in bij de besluitvorming over Aanvulling structuurvisie al zijn vastgelegd gemaakt. Voor Wagenberg geldt dit voor 1 locatie. In de toekomst staan we als gemeente open voor initiatieven die bijdragen aan de woningbouwopgave. Dergelijke plannen worden getoetst aan bestemmingsplan (nu) of omgevingsplan (straks) Verder wordt met markeringen nog de richtingen aangeduid die kansrijk worden geacht voor verdere uitbreiding. In Wagenberg wordt mogelijkheden gezien aan de westrand van het dorp en nabij Hofstad. In de ontwerp-Omgevingsvisie hebben wij dit in de tekst op de website gedeeld, welke wordt ondersteund door een kaartje. De markering kansrijk voor woningbouw op de website van de ontwerp-omgevingsvisie verwees hier niet naar. Dit zal nog worden aangepast. Bij de verdere afweging van initiatieven zal, naast de meer ruimtelijke en stedenbouwkundige overwegingen, worden beoordeeld of een woningbehoefte wordt ingevuld, het initiatief onderscheidend is, en toegevoegde waarde heeft voor Wagenberg. De locatie Hofstad sluit dus wel aan bij de kansrijke locaties genoemd in Wagenberg. De omgevingsvisie zelf maakt nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk, maar geeft wel een richting aan waar we naar toe willen.

2. *Bij invullen van een woningbehoefte is het van belang dat het landelijke karakter behouden blijft.*

Antwoord: Nadere invulling van de woningbehoefte volgt in de doorvertaling. We nemen kennis van deze zienswijze.

3. *Gevraagd wordt naar de bestemming van gronden van betrokkenen in het vigerende bestemmingsplan.*

Antwoord: Bestemming van gronden blijft gelijk, de omgevingsvisie wijzigt de vigerende bestemmingsplannen niet. De bestemmingen zijn na te gaan van www.ruimtelijkeplannen.nl. Wel kan het voorkomen dat er bij de doorvertaling naar het omgevingsplan nieuwe keuzes worden gemaakt. Vanaf 2022 worden voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een omgevingsplan.

Deelconclusie

De zienswijze leidt wel tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen. De omgevingsvisie wordt op punt 1 aangevuld.

Zienswijze W4 – Meulenpad, Wagenberg
Ingediend op: 9 maart 2021

1. *De vraag naar woningbouw in Wagenberg is groot. Plannen die inspelen op de vraag naar woningen voor starters en/of ouderen dragen bij aan leefbaarheid van het dorp.*

Antwoord: Reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

2. *Gevraagd wordt om de locatie in de Hofstad als ontwikkellocatie in Wagenberg aan de omgevingsvisie toe te voegen. Dit met een oog op een duurzaam, natuurinclusief en circulair woningbouwproject, dat qua opzet uniek is voor de gemeente Drimmelen.*

Antwoord: Locatie Hofstad is niet besloten bij Aanvulling structuurvisie. In de omgevingsvisie wordt de toekomstige woningbouwlocaties niet precies vastgelegd. In nabijheid van bedoelde locatie is in de visie een markering kansrijk voor woningbouw bedoeld die aangeeft dat omgeving kansrijk wordt gezien voor woningbouw, nadere verkenningen hierop zullen in de toekomst moeten plaatsvinden. Over de mogelijkheden van bedoelde locatie kunnen nu nog geen uitspraken worden gedaan. Zie o.a. ook reactie op zienswijze W1.2.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Zienswijze W5 – Postduivenstraat, Wagenberg
Ingediend op: 10 maart 2021

1. *Het is niet mogelijk gebleken, ondanks herhaalde verzoeken, om zienswijzen mondeling toe te lichten.*

Antwoord: Bij de bekendmaking van de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie en op de website www.drimmelen.nl/omgevingsvisie zijn alle reactiemogelijkheden aangegeven. Er zijn een tweetal momenten aangegeven waarop mondeling zienswijzen, weliswaar via de digitale weg, konden worden ingebracht. Hierop is geen reactie van betrokkene ontvangen.

2. *Gelet op de vraag naar woningen en de woningbehoefte in Wagenberg is de wens om in vervolg op een bouwproject aan de Dorpsstraat in Wagenberg een woningbouwproject voor starters en ouderen (met lichte zorg) op te pakken.*

Antwoord: In de toekomst staan we als gemeente open voor initiatieven die bijdragen aan de woningbouwopgave. Dergelijke plannen worden getoetst aan bestemmingsplan (nu) of omgevingsplan (straks). In de omgevingsvisie zijn de plekken die in bij de besluitvorming over Aanvulling structuurvisie al zijn vastgelegd gemakeerd. Verder wordt met markeringen nog de richtingen aangeduid die kansrijk worden geacht voor verdere uitbreiding. Daar valt deze locatie ook onder. In Wagenberg wordt mogelijkheden gezien aan de westrand van het dorp. Deze visie wordt in de tekst ondersteund met een kaart. De markering op de website van de ontwerp-omgevingsvisie verwees hier niet naar. Dit zal nog worden aangepast. Bij de verdere afweging van initiatieven zal, naast de meer ruimtelijke en stedenbouwkundige overwegingen, worden beoordeeld of een woningbehoefte wordt ingevuld, het initiatief onderscheidend is, en toegevoegde waarde heeft voor Wagenberg.

3. *Het plan kan bijdrage aan het versterken van het aantrekkelijke landelijke woonklimaat, verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte en vergroten van de woningvoorraad, waarmee je ook inwoners kan blijven binden. Dit draagt bij aan verjonging en leefbaarheid in kleinere kernen.*

Antwoord: Hoewel deze locatie niet was opgenomen in de structuurvisie 2033 en aanvulling structuurvisie 2033 kan het in verband met de te verwachte toenemende zorgvraag in West-Brabant tot 2040 wenselijk zijn om specifiek voor de senioren woonzorgbeleid te gaan ontwikkelen. Het senior living concept kan mogelijk een bijdrage hieraan leveren. Te denken valt aan dementerende ouderen die al dan niet nabij hun woonplaats kunnen blijven wonen met de zorg die ze nodig hebben. Als uitgangspunt geldt dat de initiatieven een bijdrage moeten leveren aan de behoefte, onderscheidend is en een toegevoegde waarde biedt.

4. *De visie richt zich vooral op de kernen Lage Zwaluwe en Made. In Wagenberg ligt ook een opgave om in woningbehoefte en de ambities daarbij te voorzien.*

Antwoord: In Wagenberg zijn diverse locaties in beeld voor woningbouw. Met het plan van de Verlengde Elsakker wordt in een groot deel van de behoefte voorzien. Daarnaast wordt aangegeven dat er in Wagenberg nog mogelijkheden worden gezien. Zie o.a. beantwoording zienswijze W1.2.

Deelconclusie

De zienswijze leidt niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie Drimmelen.

Conclusie ingediende zienswijzen

Zienswijzen A5, A6, A7, A8, A11, A13, A14, A15, A17, D4, HZ6, HZ10, HZ14, HZ17, HZ18, LZ2, LZ3, LZ5, M3, TH3, TH5, TH6, W1, W2 en W3 leiden tot wijzingen.

De andere zienswijzen leiden niet tot wijzigingen in de omgevingsvisie.

Ambtshalve wijzigingen en aanvullingen

- De Omgevingsvisie is een nieuw instrument, kent een hoog abstractieniveau. Gekozen is om de visie als interactieve website op te stellen. Als reactie op het gebruik van de website en een aantal zienswijzen wordt voorgesteld om overzichtskaart toe te voegen waarop ontwikkelingen, ontwikkelingsrichtingen die op dit moment al goed te duiden zijn inzichtelijk worden gemaakt. Deze kaart vormt geen onderdeel van het afwegingkader maar biedt aanvullende informatie en inzichten. Verder zal aanvullend aandacht worden besteed aan de werking van de website ten behoeve van gebruiksgemak.
- Na de terinzagelegging van de ontwerp-Omgevingsvisie is op 25 maart 2021 is het programma Duurzaamheid door de gemeenteraad vastgesteld. Dit programma is al opgesteld als een programma in de geest van de Omgevingswet. In de vast te stellen Omgevingsvisie zal naar dit inmiddels vastgestelde programma worden verwezen.
- Op 25 maart 2021 heeft de gemeenteraad een motie over oprichting van grootschalige mestbewateringsinstallaties opgenomen en aangegeven dit standpunt kracht naar voren te brengen en blijven brengen. In de Omgevingsvisie zal worden opgenomen dat geen medewerking zal worden verleend aan grootschalige mestbewateringsinstallaties.
- Bij de ambties 'samen bouwen voor een gezonde toekomst' wordt in een tabel aantallen aangegeven voor het invullen van de woningbouwambtie. In de tabel wordt op de website het woord bandbreedte gebruikt. Dit zal gewijzigd worden bij deze ambitie.
- In de beschrijving van het toekomstperspectief voor Drimmelen wordt met name ingegaan op het dorp. Er zal aanvullend aandacht worden besteed aan de ontwikkeling van de jachthaven.
- In de beschrijving van het toekomstperspectief voor Lage Zwaluwe ontbreekt een verwijzing naar bedrijvigheid Louisapolder. Er zal in de vast te stellen visie worden aangegeven dat ernaar wordt gestreefd om het gebied ten westen van de Biesboschweg een economische impuls te geven.
- Bij het thema agrarische sector wordt melding gemaakt van aanwezigheid van van 15 intensieve veehouderijen. Dit aantal klopt niet en zal in de vast te stellen visie worden gecorrigeerd.
- Bij het thema energie zal de tekst met betrekking tot participatie worden geactualiseerd. In de visie relatie tot energie zal gesproken worden over warmte in plaats van aardwarmte.
- Veiligheid wordt breder meegenomen in de omgevingsvisie, waarbij er ook aandacht is voor bijvoorbeeld externe veiligheid.
- Het manifest 'Iedereen doet mee' zal in de vast te stellen visie worden opgenomen als bijlage bij het thema "Samenleving".
- In de omgevingsvisie wordt het belang van een goede bodemkwaliteit, ondermeer voor de agrarische sector, toegevoegd.
- Er is buiten de terinzagetermijn (op 26 maart 2021) een reactie ontvangen in verband met initiatief om te komen tot een ecowijk in de gemeente Drimmelen. Op 25 juni 2020 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen met betrekking tot onderzoeken mogelijkheden en locaties voor het realiseren van een natuurinclusieve eco woonwijk in de gemeente Drimmelen. In de vast te stellen visie zal worden opgenomen dat de gemeente Drimmelen ruimte wil bieden voor duurzame, natuurinclusieve, wooninitiatieven en hierin initiatieven vanuit onze inwoners wil ondersteunen.
- Er zal een markering kansrijk voor woningbouw worden toegevoegd in gebied Plukmade, in nabijheid van huidige woonwagenlocatie. Bij Terheijden wordt een verduidelijking aangebracht bij de markeringen kansrijk voor woningbouw zodat deze beter aansluiten bij de tekst in de visie en de mogelijkheden die voor Terheijden worden gezien (gebied tussen A59, Molenstraat en N285).
- Aandacht voor zoeken met trefwoorden in vast te stellen visie.

Omgevingseffectrapport (OER)

Op basis van het advies van de commissie m.e.r. worden er een aantal aanvullingen op het OER verwerkt:

- In het OER zal worden ingegaan hoe de uiteindelijke keuzes tot stand zijn gekomen.
- De wisselwerking tussen het OER en de omgevingsvisie wordt nader toegelicht.
- Op basis van de digitale leefomgevingsfoto wordt een compacte beschrijving van de referentiesituatie per domein toegevoegd, inclusief de belangrijkste aandachtspunten en de verwachte autonome ontwikkeling.
- Voor de botsproeven over de landbouwtransitie en de Biesbosch geldt dat de uiteindelijke keuze een compromis betreft tussen de onderzochte alternatieven, daarvoor wordt een nieuwe impactbeoordeling toegevoegd. Hierbij wordt aandacht besteed aan de reactie in de zienswijzen op de beoordeling bij botsproef landbouwtransitie. Zie ook beantwoording zienswijzen A11 en A14.
- Voor deelgebied Plukmade is een aanvullend een botsproef uitgevoerd en heeft een beoordeling plaatsgevonden. Deze zal worden verwerkt in het OER. Zie ook beantwoording zienswijzen A7.27 en A14.17.
- Er wordt aanvullend aandacht besteed aan het cumulatieve effect van stikstof.
- In het rapport wordt een paragraaf opgenomen over het advies van de commissie m.e.r. en hoe dit advies is verwerkt in het OER.
- Bij het eindproduct zal wel een "bevroren" versie van de visie beschikbaar worden gesteld t.b.v. (waarmaking) besluitvorming en zodat aanpassingen in de toekomst navolgbaar zullen zijn.